

ЛОЗАРСКИ ПРЕГЛЕД

Органъ на Българския лозарски съюзъ и Кооп.
централа на лозаритѣ въ България — София

ГОДИШЕНЪ АБОНАМЕНТЪ 50 ЛВ.

РЕДАКЦИЯ И АДМИНИСТРАЦИЯ — ПЛЪВЕНЬ

LOZARSKI PRÉGLÈDE (*Revue de l'Union viticole et de la centrale coopérative des viticulteurs en Bulgarie, Sofia — Bulgarie.*)

LOSARSKI PREGLED (*Zeitschrift — organ des Bulgarischen Weinbauverbundes und der Genossenschaftzentrale der Weinbauern in Bulgarien, Sofia — Bulgarien.*)

Редакторъ: Г. К. Червенковъ. Ред. комитетъ: проф. Н. Недѣлчевъ, Ив. Георгиевъ, Н. Мъникъ, Б. Ив. Бѣлчевъ, А. Бойчиновъ, Ив. Добревъ, В. Стрибърни и Л. Д. Петковъ.

СЪДЪРЖАНИЕ: 1) Лозарски конгресъ — Ив. Л.; 2) Борба съ пероноспората — Н. Н.; 3) Предпазна служба за борба се пегоносицата по грозд, молецъ — Ат. Б.; 4) Опитни лоз.-винарски станции и пр. — М. К.; 5) Филизепе, пензиране и кършени на лозята — К. Ив.; 6) Необходимост отъ подобреене качествата на бордол, разтворъ — П. Н. Ан.; 7) Каберне Совиньонъ — Ив. Д.; 8) Загуби при преработката на гроздето и пр. — Н. (р. Б. и К. П.); 9) Рѣзитбата на пресковата — М. З.; 10) Изъ практиката и новости; 11) Съюзни и кооперативни; 12) Положението на пазара; 13) Хроника.

Лозарски конгресъ.

На 10 априлъ т. г. бѣ свиканъ 18-ия редовенъ конгресъ на Българския лозарски съюзъ. Въпрѣки извѣнредното работно време, конгресътъ бѣ масово посетенъ. Надъ седемстотинъ делегати и гости, отъ всички краища на родната земя, се явиха като войници на дѣлга, да взематъ участие въ разрешаването на голѣмите лозарски въпроси, засъгащи поминъка имъ и чакащи разрешението си. Това е признакъ на повищено професионално съзнание и проявенъ съюзенъ дѣлгъ.

Конгресътъ бѣ поздравенъ отъ Министерството на земедѣлието, Б. З. К. Банка, Общия съюзъ на З. кооперации, Дружеството на българските агрономи, Градинарския съюзъ, Съюза на консервопроизводителите и отъ много други съ писменни приветствия и пожелания.

Отчетъ на управителния съветъ, този на редактора на списанието и доклада на контролния съветъ бѣха единодушно одобрени и поздравени за проявена дейност.

По всички въпроси конгресътъ бѣ единодушенъ и проявяваше нуждната загриженостъ, съ пълното съзнание и чувство на отговорностъ за голѣмите задачи, които му предстоятъ за разрешение, пжтищата, които следва да посочи за

правилното организиране на гроздоизноса и винопроизводството и тежките моменти, които преживяваме. Както дебатите, така и решенията на конгреса се живо следеха от всички сръди у насъ.

Решенията, взети по всички въпроси, легнали въ конгресната резолюция, сведочат за мъдростта на лозаря и върния му усетъ къмъ нѣщата.

Единствено разногласие се получи по въпроса за ограничението на засажданията съ лозя. Този въпросъ като че ли не се изясни достатъчно добре, или пъкъ не се разбра добре отъ нѣкои, та стана причина да се вдигне доста шумъ и да се достигне до нежелани инциденти.

Въпросът е извънредно много важенъ и изиска спокойна атмосфера за правилното му разрешение.

Този въпросъ, колкото и парливъ да е, тръбва да намѣри едно що годе справедливо разрешение. Не бива той да се остави въ положение, че да може да се използува отъ нѣкои за създаване раздвоение или пъкъ разслабване единството на организацията ни, така необходимо днесъ.

Проследявайки живота на съюза редица години, азъ живѣа съ пълната вѣра въ успѣха на организацията ни. Задачите, които си е поставила организацията за разрешение сѫ благородни, така, както трудътъ на самия лозарь е благороденъ. Да браницъ интересите на хиляди борящи се съ майката земя р произвеждащи единъ отъ най-ценните плодове — гроздето, безъ да се увреждатъ интересите на когото и да било, е задача благородна, заслужаваща похвала и подкрепа.

Организацията на българските лозари не е създадена, пазейки своятъ интереси, да прѣчи и погубва други съсловия, борящи се еднакво като нея за повече справедливостъ, за по снесенъ животъ, но да отстоява справедливите искания на българските лозари, да бѫде полезенъ съветникъ на държавата въ нейното законодателство и да брани професията отъ чужди попълзновения.

Нашата организация протяга братски рѣжата си на ония, които желаятъ взаимно зачитание и честно сътрудничество въ полето на производство и пласментъ. Но, тя еднакво смѣло ще се бори съ всичките ония, които искатъ на гърба на отрудения лозарь или за негова смѣтка да градятъ благоденствието си безъ да държатъ смѣтка за живота и труда на лозаря.

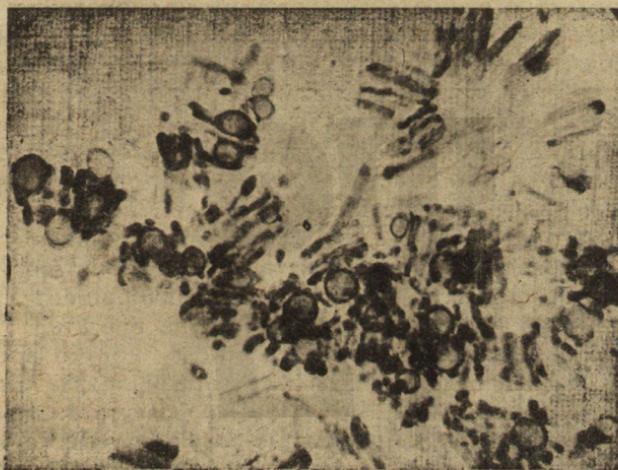
Нашата декларация къмъ всички ония, които иматъ допиръ съ лозаря и търсятъ неговото сътрудничество, е: че тѣ винаги ще намѣрятъ въ лицето на нашата организация единъ добъръ помощникъ, честенъ и лояленъ сътрудникъ въ изграждането на цѣлокупното народно стопанство.

Ив. Лѣвичаровъ.
Секр. на Българ. Лозарски съюзъ.

Проф. Н. Недѣлчевъ

Борба съ пероноспората.

Много е писано за пероноспората на лозата и трѣбва да се признае, че по много важни моменти отъ живота на гжбата и воденето борбата съ нея липсва единодушие. Ако проследи човѣкъ това, което се пише около тази болестъ у насъ и въ чужбина, ще остане съ впечатлението, че самите ржководители не сѫ много правилно ориентирани. Много опити за борба съ пероноспората сѫ били залагани, но не всичките сѫ извеждани правилно, отъ тамъ и известни заблуди, които продължаватъ да иматъ курсъ на неопровергими факти, въпрѣки, че по-точни наблюдения ги отхвѣрлятъ.

Зимни спори, намѣрени въ листа отъ лозето на Лозарския институтъ въ Сараньово

Нашите многогодишни опити, залагани съ цель да се установятъ най-благоприятните моменти за пръскане и най-подходящите разтвори, ни даватъ основания да поддържаме известни становища, които ще изложимъ по-долу.

Накратко, тукъ ще споменемъ, че напролѣтъ, първото заразяване идва отъ зимните спори, които се намиратъ въ изгнилия листа, на земята, въ лозето. Тези зимни спори, при сравнително низка температура, кълнятъ напролѣтъ и заразяватъ долните листа на младите филизи. Кълнението на зимните спори може да стане много рано, какъвто бѣше случая минулата година, когато първите заразявания станаха въ края на м. априль.

Веднѣкъ, щомъ се появятъ първите петна отъ болестта по листата, заразяванията ставатъ вече почти изключително отъ лѣтните спори, които се явяватъ отъ долната страна на листата.

Напролѣтъ, първите заразявания могатъ да засѣгнатъ направо младите филизи. Първите заразявания обикновено минаватъ незабелязано. Когато се явятъ по-вече петна и това се констатира вече отъ самите лозари, имаме работа съ второ, а може би и трето заразяване. Заразяванията не могатъ да се наблюдаватъ, но тѣ могатъ да се следятъ по различни начини.

Заразяването е последвано, следъ известенъ периодъ отъ време, нареченъ инкубационенъ, отъ появяването на петна по листата, реситѣ или филизитѣ, които сѫ вече видими. Инкубационниятъ периодъ трае обикновено отъ 7—9 дни. Точни наблюдения върху продължителността на инкубационния периодъ у насъ не сѫ правени. По реситѣ той е малко по-дълъгъ.

Заразяването, което се състои въ кълненето на спората и проникването на зародиша презъ устицата на листа или нѣкоя друга част на лозата, може да стане, само ако има капка вода, въ която да се развие зародиша. Ето защо, дъждовете сѫ необходими за да може да стане заразяването. Температурата е винаги достатъчна, за да стане заразяване презъ време на растежа на лозата. Напролѣтъ, спорите на маната сѫ малко и заразяванията сѫ ограничени въ огнища, но презъ втората половина на м. май, обикновено, ставатъ масови заразявания, ако условията сѫ благоприятни, т. е., ако има чести дъждове. За появата на бѣлия прашецъ, по долната страна на листата, благоприятствува влагата.

Самото заразяване става въ много кратко време. Достатъчни сѫ около 2 часа за да се зарази лозата. Една седмица изтича, безъ да се прояви болестъта. Ако пръскането е станало презъ инкубационния периодъ, то не може да попрѣчи за явяването на заразата. Петната се явяватъ по напръсканите листа, нѣщо, което кара лозаря да смѣта, ако не е просвѣтенъ, че синият камъкъ не е доброкачественъ.

Когато се явятъ петната, при влажно време, тѣ се покриватъ съ прашецъ, който е образуванъ отъ милиони спори, разнасяни отъ вѣтъра. При дъждъ, тѣ причиняватъ нови заразявания по непръсканите части на лозата.

Презъ време на вегетацията на лозата, можемъ да имаме голѣмъ брой заразявания, 15—20 и по-вече. Първите заразявания не сѫ масови; тѣ засѣгатъ ограниченъ брой лози, като атакуватъ и реситѣ. Тѣ сѫ опасни, защото, докато се констатиратъ и взематъ мѣрки, често извѣршватъ голѣми опустошения. Многобройните петна въ лозето, презъ време на силния растежъ и цвѣтенето, сѫ много опасни и може, въ такъвъ случай да се ограничи заразата. Ето защо, ранните пръскания противъ переноноспората, въпрѣки че на гледъ не сѫ масови, сѫ много опасни и трѣбва да се предвардятъ. Тѣ сѫ често пожи фатални за реситѣ. Две години наредъ, презъ 1936 и 1937 год., ние сме свидетели на ранни атаки на переноноспората по ресата. Загубите и презъ дветѣ

години бѣха огромни. Първите две пръскания, дадени рано, сѫ осигурителни. Възможно е, въ известни години, да се мине и безъ тѣхъ, но и много рисковано е тѣ да не се дадатъ. Често пѫти ние вземаме чадъръ, безъ да сме напълно сигурни, че ще вали дъждъ; сѫщото е и съ ранните пръскания. Тѣ сѫ една застраховка, още по-вече, че тѣ не струватъ скажо.

Първото пръскане би трѣбвало да се даде щомъ се отдѣлятъ реситѣ. То ще бѫде насочено главно за тѣхното предпазване. По-нататъкъ, второто и последующите пръскания ще се дадатъ съобразно разтеха на лозата и времето. При дъждовно време, пръсканията ще се сглеждатъ — презъ 5 до 7 дни, а при хубаво време, ще се разреждатъ. И въ най-слабо пероноспорна година, обаче, трѣбва да се даватъ три основни пръскания, които ще ни предпазятъ отъ изненади, каквито, за жалостъ, често се случватъ.

При наличността на предупредителна служба за пероноспората, трѣбва да се следятъ нейните нареддания. Тѣзи нареддания трѣбва да бѫдатъ строго опредѣлени, категорични и да не удължаватъ много периода на пръскането. Лозарътъ трѣбва така да се организира че да може да привърши дадено пръскане въ 2—3 дни, на всичките си лозя, разбира се въ най-подходящъ моментъ. По-голѣмите лозарски стопанства трѣбва да се замислятъ да си доставятъ голѣми пръскачки, товарни или возими, които дневно напрѣскватъ 50 и по-вече декари лозя.

Твърде много се спори каквътъ трѣбва да бѫде процентъ на синия камъкъ въ бордолезовия разтворъ. Нѣкои сѫмѣтатъ, че ако се слага по-вече синъ камъкъ въ разтвора, пръсканията могатъ да се даватъ на по-голѣми интервали т. е. по нарѣдко, което е съвсемъ погрѣшно. Тенденцията, днесъ е да се пръска съ по-слабъ разтворъ. Като база може да се вземе за всички пръскания 1%, синъ камъкъ, т. е. 1 кгр. синъ камъкъ на 100 литри вода. Гасена варъ отива обикновено толкова, колкото тежи синия камъкъ, а негасена, наполовина на синия камъкъ. Добре е, обаче, да се следи неутрализирането съ лакмусова или фенолфталенова книга.

Бордолезовиятъ разтворъ има достатъчна лепливостъ и достатъчна мокряемостъ, за да не става нужда да му се прибавятъ разни вещества, за да полепва по-добре върху лозата. Важното е разтворът да излазя на много ситни капчици и тѣзи капчици, попаднали, напр. по листа, да не се събиратъ на голѣми капки, които да изтичатъ на земята, а да оставатъ отдѣлени и да си изсъхватъ на сами листъ. Колкото за реситѣ, тѣ трѣбва да бѫдатъ обливани отъ всички страни.

Нашитѣ опити за увеличаване лепливостта на разтвора чрезъ прибавка на меласа не доказаха нѣкакво предимство на тѣзи разтвори предъ обикновенитетъ.

Сѫщо така, употребътата на вещества за увеличаване мокряемостта на разтворите нѣма нѣкакви особни преи-

мущество. Върно е, че напръсканиятъ листа изглеждаха равномерно покрити съ разтворъ, като да сѫ били мазани съ четка, а не пръскани, обаче, сравнени съ контролните лози, не дадоха никаква разлика, напротивъ, при тяхъ се забелязваха по-вече пригаряния.

Азъ съмътамъ, че допълнителните третирания съ медни прахове противъ перноспората сѫ излишни. Пръскането съ разтвори е ефикасно и достатъчно срѣдство за борба съ перноспората.

Бордолезовиятъ разтворъ, макаръ въ слабъ процентъ, причинява по-малъкъ или по-големъ пригоръ по младите листа, главно при първите две-три пръскания. Ако е смѣсенъ съ парижка зеленина, изгаряниятъ сѫ много по-чувствително. Пригорътъ се явява въ големъ размѣръ особено при голите сортове, като напр. Афуза, Фурмата и пр. Съмътамъ се, че колкото разтворътъ е по-основенъ, т. е., съдържа повече варъ, повече гори. Въ сѫщностъ, колкото разтворътъ съдържа повече медни соли въ разтворено състояние, толкова той гори повече. Отъ значение е сѫщо продължителността на времето, презъ което действува разтвора върху тъканите на растението. Въ сухо и горещо време, разтворътъ бързо се изпарява и пригорътъ е незначителенъ. Напротивъ, при облачно време, разтворътъ съхне бавно, действува по-дълго време и причинява големи поражения. Въ Швейцария приготвляватъ тъй наречения обратенъ разтворъ отъ варъ и въ него се сипва синкамъчния разтворъ. Обратниятъ разтворъ гори по-малко. Миналата година опитахме този разтворъ върху Афуза и действително, изгаряниятъ отъ него бѣха незначителни.

Въ заключение ще кажемъ, че не бива да се пропускатъ ранните пръскания, съ 1% синь камъкъ, безразлично английски, германски или италиански. Пръсканията трѣбва да се извѣршватъ отъ добросъвестни работници.

Ат. Бойчиновъ.
Агрономъ.

Предпазна служба за борба съ перноспората и гроздовия молецъ.

Въ много лозарски страни въ свѣта, много отдавна има организирани предпазни служби за борба съ перноспората. Действително, перноспората е много добре проучена и за борба противъ нея има много сигурни срѣдства, но при все това много пѫти тази болестъ по лозята взема големи размѣри и нанася страшни поражения на гроздovата реколта и големи загуби на лозарите. Задачите на предпазната служба сѫ, да внесе по-голема сигурностъ въ борбата съ перноспората и да ограничи до възможния минимумъ броя на пръсканията.

Лозаря винаги може да запази своите лозя отъ повредите на пероноспората, ако правилно и на време пръска своите лозя съ бордолезовъ разтворъ.

Важно е тукъ да отбележимъ, че правилното пръскане може да се изучи и извърши отъ всички единъ лозарь. Правилното пръскане обхваща главно две нѣща: 1. Пригответие на бордолезовия разтворъ и 2. Извършване на самото пръскане. И дветѣ тѣзи нѣща сѫ шаблонни, работи се съ дадени постоянни норми, които не е мѣжно да се изучатъ отъ всички единъ лозарь. Тѣзи норми се почти повтарятъ при всѣко отдѣлно пръскане и всѣка година по единъ и сѫщи начинъ и безъ измѣнение.

Споменахме вече, че за да бѫде борбата съ пероноспората ефикасна, пръскането трѣба да се извърши на време. Ако ние пропустнемъ благоприятниятъ моментъ за пръскане, който е критически за запазване на лозата отъ пероноспорните поражения, то въпрѣки направените разходи, резултата отъ пръскането е нищоженъ, или много слaby. Ето защо, много важно е да се избере добре момента за пръскането, за да имаме максимални резултати отъ всѣко едно пръскане. Така, ефекта отъ всѣко едно пръскане ще бѫде увеличенъ и общо резултата отъ борбата подобренъ. Важно е още да отбележимъ, че бордолезовия разтворъ действува само предпазно, и че той не може да лѣкува нападнатата и повредена вече отъ пероноспората лоза. Всичко това още повече подчертава важността и голѣмото значение на обстоятелството, момента и времето на пръскането да бѫдатъ много сполучливо избрани.

Избора, обаче, на времето за пръскане зависи отъ много причини и фактори, които за разните години и различни райони се най-различно измѣнятъ и вариратъ, въ една или друга степень. Тъкмо за това отдѣлния лозарь нѣма възможностъ да прави тѣзи наблюдения, нито има уреди за тѣзи измѣрвания и за това самъ не може да опредѣли момента и времето, когато трѣба да се извършатъ различните пръскания на лозята.

За да може правилно да се избере времето за всѣко отдѣлно пръскане на лозята, важно е да се водятъ три вида наблюдения:

1. Метеорологически наблюдения за времето, валежите, температурата, вѣтъра, росите, влажността и пр. данни.

2. Трѣба да се правятъ наблюдения и биометрични измѣрвания върху растежа и развитието на лозата — приемника, върху който ще се фиксира и развива пероноспората. Тѣзи наблюдения сѫ много важни, защото лозата — приемника въ различните моменти на своето развитие най-различно реагира на пероноспорната зараза и поражения.

3. Трѣба да се правятъ наблюдения върху развитието и на самата болестъ — пероноспората. Така, когато имаме всички тѣзи наблюдения добре изведени, то въ зависимостъ

отъ тъхъ ще може правилно и сполучливо да се избере времето, когато ще тръбва да се пръскат лозята.

Много лесно е да се разбера, че всички тъзи наблюдения се измѣнят въ най-различна степень и че въ тъхъ има много неизвестни величини, които налагат голѣма съобразителност и опитност отъ страна на ржководителите на тази служба. Много често, въ зависимост отъ времето, мястото, района и пр. случайни причини, който не могатъ да се предвидятъ и които, като се намѣсятъ, измѣнятъ, напълно хода и развитието на пероноспорната зараза. Колкото по-голѣмъ районъ на действие има предпазната служба, толкова по-голѣми грѣшки може да се допуснатъ при опредѣляне момента на пръсканията, защото толкова повече неизвестни влизатъ въ игра и толкова по-голѣми сѫ рисковете, че не ще се опредѣли правилно момента на различните пръскания. Затова, въ повечето лозарски страни предпазната служба има локаленъ характеръ и обслужва отдѣленъ специфиченъ лозарски районъ. Все пакъ, организирането на предпазна служба за борба съ пероноспората е едно добро начало, което въ процеса на своето развитие постепенно ще се усъвършенствува и подобрява, за да бѫде въ истинска услуга на нашето лозарство. Една такава служба винаги ще държи будно вниманието на лозарите, за да следятъ развитието на лозята и пероноспората, за да пръскатъ редовно свойте лозя, за да ги запазятъ отъ пораженията на маната.

По сѫщия начинъ може и тръбва да се организира предпазна служба за борба съ гроздия молецъ. И тукъ е много важно да се опредѣли правилно времето на пръскането, за да бѫде сѫщо ефикасно. За това е необходимо да се правятъ наблюдения върху развитието на самото насѣкомо и въ зависимост отъ това, да се опредѣли и избере най-подходящия моментъ, когато пръскането противъ гроздия молецъ ще бѫде най-ефикасно.

Всѣка година, въ зависимост отъ метеорологическите условия на времето, топлина, влага, валежи, вѣтрове и пр., появата и количеството на пеперудите на гроздия молецъ бива най-различно и въ най-различно време се явяватъ. Така че не може шаблонно да се установяватъ известни постоянни дати, когато пръскането противъ молеца тръбва да бѫде извършено.

Ето защо, за да се избере правилно времето за пръскане противъ молеца, ще тръбва да се изведатъ известни метеорологически и други наблюдения, а това не е по силите на отдѣлния лозарь, защото ще му ангажира много време, много срѣдства и му сѫ нуждни известни специални познания. Отдѣлния лозарь може много добре да се изучи да извѣрши самото пръскане, да си приготви отдѣлните разтвори, защото тукъ се работи съ едни постоянни и установени величини и норми. Но, ако лозаря не извѣрши на време пръскането противъ молеца, то сѫщото може да не даде резултати, или да се укаже слабо, или никакъ не ефикасно.

Действително, че развитието на гроздовия молецъ не става така правилно и че отдѣлните генерации малко или много закъсняват въ своята еволюция, при все това пакъ има единъ известенъ моментъ, единъ периодъ отъ време, въ който ще се съвпадне излюпването на повечето снесени яйца на молеца и, ако ние извършимъ пръскането въ този моментъ или въ това време, то ще унищожимъ най-много гжеснички и обратно. Важно е да подчертаемъ, че и тукъ има единъ критически моментъ, въ който, ако се извърши пръскането, ще даде по-добри резултати и ще биде много по-ефикасно. За тази целъ въ много лозарски страни има устроена такава служба, която е така опростена, че отдѣлни по-голѣми лозари подържатъ частни служби въ своите лозя.

Това не ангажира много разходи и увеличава многократно ефекта на извършеното навреме пръскане противъ молеца.

Известно е, че веднага следъ излитането, пеперудитъ на гроздовия молецъ, следъ съвокуплението си снасятъ около 80 яйца за 4—5 дена, предимно по реситъ на лозитъ. Въ зависимостъ отъ времето, отъ яйцата за петъ дни се излюпватъ малкитъ гжеснички на молеца, които пробиватъ цвѣта и се хранятъ съ тичинките на сѫщия. Колкото гжесничките сѫ по-млади, толкова сѫ по-чувствителни и по-лесно биватъ унищожавани отъ действието на стомашните или контактни отрови. Имайки предвидъ това, въ отдѣлни лозя се поставятъ сѫдове съ сладка течностъ (разредена меласа или други сладки ферментирани течности), които служатъ за улавяне на пеперудите на молеца. Така поставени по 20—30 сакийки за 10 декара лозе, на колове, на височина на лозитъ служатъ за улавяна пеперудите на молеца. Всѣка сутринь се преброяватъ и изхвърлятъ уловените пеперуди. Това продължава презъ цѣлия сезонъ на развитието на молеца. Така може да се установи и предвиди времето на най-голѣмото нашествие на гжесниците на молеца за всѣка генерация и ако въ това време се извърши пръскането, било съ контактни или стомашни отрови биха унищожили най-много гжеснички на молеца и биха дали най-голѣмъ полезенъ ефектъ за лозаря. Установено е, че 10 дни следъ най-усиленото летене на пеперудите на молеца, въ зависимостъ отъ времето, ще имаме най-много излюпени гжеснички и за това по това време ще трѣбва да се извърши самото пръскане. Споменахме вече, че колкото гжесничките на гроздовия молецъ сѫ по-млади и нежни, сѫ по-чувствителни и по-лесно биватъ унищожавани отъ действието на разните разтвори.

Така уредени тѣзи две предпазни служби, колкото и не-съвършени да бѫдатъ въ начало, все пакъ ще внесатъ по-голѣма сигурностъ и ще направятъ по-ефикасна борбата съ пероноспората и гроздовия молецъ. Това е една придобивка за нашето лозарство и ние трѣбва да вѣрваме, че тя ще бѫде отъ голѣма полза за сѫщото.

М. Кондаревъ
асистентъ

Опитни лозаро-винарски станции, винарски изби и винарски лаборатории

Въ Италия има две опитни станции: едната въ областта Пиемонте — винарската станция въ гр. Асти, а другата въ областта Венеция — лозаро-винарската станция въ гр. Конелиано. И дветѣ станции сѫ обзаведени много добре. Разполагатъ съ достатъчно срѣдства за разрешаване на научни тѣ и практически лозаро-винарски въпроси. Въ тѣхъ сѫ застѣпени всички отдѣли въ областта на лозарството и винарството. Сѫщите се занимаватъ и съ контрола на вината. Винарската станция въ гр. Асти разполага съ всички усъвършенствувани модерни апарати за изследване физико-химическите процеси въ виното. И дветѣ станции разполагатъ съ достатъчно апарати, необходими за извършване химически анализъ на сѫщото.

На тѣхъ е възложена задачата за проучване на сортовете грозда, които трѣбва да се застѣпятъ въ различните лозарски райони въ Италия. За тази цѣль лозаро-винарската станция въ гр. Конелиано е произвела преди нѣколко години облагородени вкоренени лози отъ различни винени сортове грозда върху различни американски подложки, които тѣ считатъ, че трѣбва да бѫдатъ застѣпени въ областта Венеция, за получаване на доброкачествени вина. Произведените лози сѫ раздадени на стопаните безплатно. Стопаните се задължаватъ само да засадятъ и отглеждатъ лозите споредъ упѫтванията на лозарската станция. Всички разходи за засаддане и отглеждане на лозите сѫ за смѣтка на стопаните. Развитието на лозите се следи отъ специалистите при лозарската станция, като нанасятъ въ специални за целта книги, резултатите отъ наблюденията, данните отъ анализите на мѣстьта и т. н. По тоя начинъ лозаро-винарската станция въ гр. Конелиано е основала около 200 опитни участъкови лози, издръжката на които пада изключително върху самите лозари. Опитните участъкови лози сѫ прѣснати въ различни пунктове въ веницианска област, на по-голѣмо или по-малко разстояние едно отъ друго, въ зависимост отъ цѣлта, която си е поставила станцията за изследване.

Всѣка година въ сѫщата станция се анализиратъ около 2,000 пробы мѣсть, получена отъ опитните участъкови лози.

Благодарение на тия опитни участъкови лози, лозаро-винарската станция въ гр. Конелиано, ще може да установи възъ основа на заложените опити, най-подходящите сортове грозда и американски подложки за различните лозарски райони.

Освенъ опитните участъкови лозя, лозарскиятъ консорциумъ въ Италия е основалъ земедѣлски стопанства въ различните области. Такива земедѣлски стопанства има четири въ венецианска областъ. Тия стопанства сѫ подъ ржководството на лица съ земедѣлско образование. Въ тѣхъ се отглеждатъ различни земедѣлски култури, застѣжени въ съответния районъ.

Всѣко стопанство разполага съ около 100 декара земя. Часть отъ площта на тия земедѣлски стопанства се използва за произвеждане на гладъкъ лозовъ материалъ отъ американски подложки и облагородени вкоренени лози. Получените облагородени вкоренени лози се продаватъ отъ консорциумът на частни стопани. Въ тия стопанства, лозаро-винарската станция въ гр. Конелиано сѫщо залага различни опити въ свръзка проучването на сортовете грозда.

При срѣдното лозаро-винарско училище въ гр. Алба има уреденъ многа богатъ лозовъ сортиментъ. Въ този сортиментъ се отглеждатъ около 6,000 различни сортове винени и десертни грозда. Отъ всѣки сортъ има засадени по две лози. При сѫщото училище има отдѣлни парцели засадени съ винени сортове грозда, които сѫ най-много разпространени въ гр. Алба и съседните села. Освенъ наблюденията, които се вършатъ върху различните сортове грозда, при сѫщото лозаро-винарско училище има и винарска изба. Въ нея се приготвяватъ различни типове вина, като въ сѫщото време се правятъ проучвания на методите на винарствуване за получаване на доброкачествени вина.

Общо взето въ Италия иматъ цѣла мрежа отъ опитни участъкови лозя, необходими за извършване на проучвания, важни за съответните лозарски райони, относно качествата на различните сортове грозда, начинъ на отглеждане и т. н.

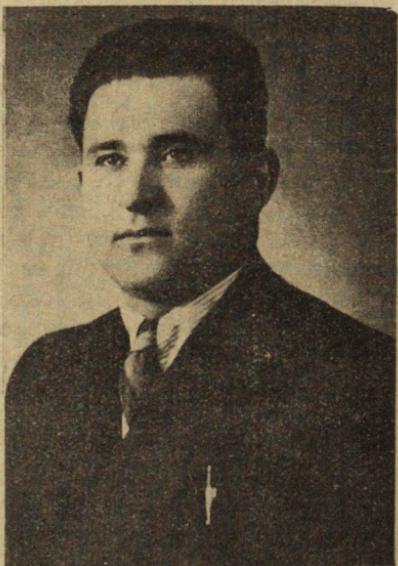
Освенъ лозаро-винарските станции, опитните участъкови лозя, земедѣлските стопанства подъ ржководството на лозарския консорциумъ, опитните лозя при съответните специални лозаро-винарски училища (такива има четири) въ Италия има и петъ опитни винарски изби. Опитните винарски изби иматъ за цель, да установятъ най-подходящите манипуляции за приготвление на доброкачествени вина отъ местните сортове грозда. Тѣ сѫ построени въ различни лозарски области, а именно: 1) гр. Арецо — Тоскана, 2) гр. Велетри — Лацио, 3) гр. Барлета — Пулия, 4) гр. Милано, гр. Ното — островъ Сицилия.

Винарските лаборатории, които се занимаватъ съ анализъ на вина и контролиране на винените продукти, се намиратъ въ градовете Генуя, Пескара и Рипосто.

К. Ивановъ
Плъвенъ.

Филизене, пензиране и кършено на лозята.

Три културни работи, които разумния лозарь вече редовно тръбва да прилага въ обработката на лозето си. Имайки предвидъ масовото засаждане на Афузъ (Болгаръ) и ограни-

чениятъ пласментъ на странично-вносителки, дошелъ е вече момента, когато ще се изнася само най-доброкачествоно грозде. Следователно, на лозаря-стопанинъ се налага да употреби максимумъ усилия, за да произведе висококачествено грозде за износъ, а също така и за произвеждане на високо-качествени вина. Това ще се постигне, като наредъ съ другите работи, които извършваме въ лозето, извършваме редовно филизенето, пензирането и кършено.

Филизене (премахване на ненуждни лъторости).

Филизенето е работа, съ която се цели да се премахнатъ всички излишни лъторости, да се корегира и подгответъ бъдащата ръзитба на лозата и се урегулира развитието на лъторастите по главината.

Известно е на всички лозарь, че когато се ръже лозата, се разчита на известни пжпки, които въ бъдаще се развиватъ. Обаче, не всъкога развитието на оставените пжпки по чепчетата и плодната пръчка става точно така, както ръзача си е правиль смътката. Развиватъ се и много други видими и невидими пжпки, нѣкои отъ които сѫ плодни, а други безплодни, които ако бъдатъ оставени да се развиватъ по-нататъкъ ще отнематъ отъ храната, която би се използвала само отъ ластаритѣ, на които сме разчитали и отъ които очакваме плодъ. Главината би била много зашумена, ластаритѣ ще си прѣчатъ единъ на другъ, асимилацията не става правилно, провѣтряването също, опрѣскването на листата и гроздето също не става правилно, а въ влажна есень гроздeto загнива.

Ето защо, имайки предвидъ гореказаното, на разумния

лозарь-стопанинъ се налага да извършва филизенето. Това е особено необходимо за буйнорастящите лози и десертните сортове — Афузъ и др. Извършване на филизенето става след като ластаритъ съж достигнали 25—30 см. дължина и ресата по тъхъ е ясно очертана. Въ този моментъ ластаритъ съж най-крехки и много лесно се събарята, ранятъ, които се правятъ лесно зарастватъ.

1. Премахватъ се всички безплодни ластари, които съж изкарали въ сръдата на кютука, рамената и чепчетата. Изключение се прави само за лътораститъ, които съж необходими за запълване, подновяване или снишаване на нѣкое чепче или рамо.

2. Премахватъ се ластаритъ, които съж изкарали въ основата на дългата плодна пръчка и които въ много случаи, особено при Афуза съж безплодни.

3. Премахватъ се всички втори ластари, които съж изкарали отъ едно и също колѣно, било по чепчетата или по дългата плодна пръчка.

Оставя се само единъ ластарь и то той, който е по-плоденъ. Изключение се прави само тогава, когато виждаме, че ресата по главината е малко. Напр. имаме 4—5 реси по лътораститъ, които по правило би трѣбвало да оставимъ, а имаме и 2—3 реси, намиращи се по ластари, които по правило трѣбва да премахнемъ. Въ такъвъ случай правимъ изключение отъ правилото и оставяме и ластаритъ съ реситъ, които би трѣбвало да премахнемъ. Защото крайната целъ е да получимъ достатъчно плодъ. Така филизени лозята се развиватъ правилно, подгатвя се бѫдащата имъ рѣзитба, борбата съ болести и неприятели се извършва правилно и въ резултатъ имаме висококачествена реколта, на която въ бѫдащия износъ ще се държи много.

Филизенето, обаче, ще трѣбва да се извършва на време и то отъ опитни работници. Който не разбира отъ правилна рѣзитба, не може да бѫде добъръ филизачъ. Тукъ се изисква и добросъвѣтностъ. Въ противенъ случай, стопанина носи риска и, вместо изписване на веждитъ, ще му извадятъ очитъ.

Лозари, филизете лозята си, за да получите доброкачественъ плодъ.

Пензиране (прещипване върховетъ на ластаритъ).

Практика, която въ старото лозарствуване отчасти се практикуваше. По череши лозаритъ извършвали едно слабо кършене на така наречените ластари *бѣрзаци*. т. е. ластаритъ, които при развитието си съж значително надминали другите, се слабо прекършватъ (прещипватъ съ нокти). Съ това временно се спира нарастването имъ на височина а другите ластари ги настигатъ изравняватъ се и по-нататъкъ се развиватъ заедно.

Тая практика макаръ и много стара и до днесъ не се прилага отъ всички лозари.

Нуждно е обаче, за въ бѫдаще да ѝ се укаже необходимото внимание, тъй като при десертното производство особено при сорта Афузъ тя би допринесла много за осигуряване на плодородието.

Чести сѫ случайнѣ, когато лозя Афузъ, присадени върху буйнорастящи подложки каквато e Rupestrис du Lot (Монтикола) още следъ показване на ресата преди още реситѣ да сѫ се разклонили и нараснали — почватъ полека да опадватъ и въ края на крайщата дръжкитѣ имъ се превръщатъ въ мустакъ, т. е. на чужди езикъ казано лозитѣ abortиратъ — преждевременно хвърлятъ бѫдащиятъ плодъ. Това хвърляне на плода нѣма нищо общо съ изресяването (окапване на неоплоденитѣ и слабо оплодени зърнца следъ прецъвтяването).

За да се попрѣчи на така нареченото abortирване, което е физиологическо явление и свързано съ неправилното хранене и асимилирине на лозата, ще си послужимъ съ пензирането.

Нарастватъ ли ластаритѣ около 30—40 см. покажатъ ли си добре ресата, лозя които сѫ наклонени къмъ abortиране, имъ се прещипватъ върховетѣ на ластаритѣ. Съ това временно спираме нарастването на върховетѣ, храната отива въ реситѣ охранва ги по-добре, тѣ нарастватъ оформяватъ се, разклоняватъ се и въ резултатъ не окавватъ, не се превръщатъ въ мустакъ т. е. задържатъ се и се развиватъ понататъкъ въ правилни чепки и гроздове.

Пензирането е наложително, особено за буйно развиващите се сортове, присадени на буйно развиващи се подложки, а така сѫщо за буйно развиващи се отдѣлни ластари на една и сѫща главина.

Прилагайки пензирането, ластаритѣ по главината се изравняватъ въ развитието си, силата на главината се ureгулира и като резултатъ ще получимъ качественъ плодъ и запазена главина съ нормално развити и еднакви лѣторости.

Пензирането обикновенно се извършва около Св. св. Кирилъ и Методий, нѣкой пжти по-рано или по-късно, въ зависимостъ отъ настѫпването на пролѣтъта.

Пензирането не бива да се смѣсва съ кършенето. Полезно е както за виненитѣ, така сѫщо и за десертните сортове, особено за Афуза.

Кършене.

Практика широко разпространена у насъ съ преследване на различни цели.

Кършенето се прилага отъ незапомнени времена. Особено въ старото лозарство се е практикувало безогледно. Тогава се е правило за да се намали боятъ (височината) на главината за да не се слагатъ подпори и второ да се получатъ пригрозци.

Други нѣкакви цели не сѫ били преследвани.

Следъ появяването на перноспората и филоксерата, и следъ възобновяване на лозята съ американски подложки съ кършенето се цели да се намали повърхността на главината за да се израходва по-малко разворът, да се избегне подпирането на лозята и да се получатъ пригрозци. И въ единия, и въ другия случай малко се е държало смѣтка за физиологията на лозата и никой не е подозиралъ, че съ такова кършено, каквото се е практикувало, пъкъ и сега го практикуватъ въ много лозарски райони, се само вреди на лозата. Кършено при което се премахватъ по метъръ и повече дълги лѣторости е вредно за лозата. Листата сѫ бѣлите дробове за лозата и растенията. Премахване на част отъ листата съ кършенето има граници. Тия граници не бива да се преминаватъ. Полезното кършено се състои въ следното.

Лоза буйно растящи, присадени върху буйнорастящи подложки, наклонени да изресяватъ се налага да се кършатъ. Такива лоза се покършватъ преди цвтetenето и то като се премахватъ само връхчетата на ластаритѣ съ 2—3 листенца. Това кършено се извършва 2—3 дни преди цвтението а може и въ момента на цвтението. Цели се да се спре развитието на върховетѣ и храната да се използува за чепкитѣ, тъй като въ момента на цвтението, чепкитѣ се нуждаятъ най-много отъ храна. Чепкитѣ се добре развиваатъ, прецвтяватъ, оплодяватъ се правилно и изресяването е намалено до минимумъ. Следъ това най-горната пжпка наново се развива и лѣтораста продължава развитието си. Това кършено както казахъ се извършва много слабо и по-скоро се приближава до пензирането. Истинското кършено, което е по-чувствително се извършва презъ втората половина на м. юлий и началото на августъ и се съвпада съ прошарване на гроздeto. Съ него се цели да се намали листната повърхность, за да се намали изпарението на вода отъ почвата, която е много необходима особено въ сушави години и сухи мѣстности и да се подпомогне по-правилното оформяване и охранване на пжпкитѣ по бѫдащите чепчета и плодни пржчки. Гроздeto наедрява повече и по-бързо узрява. Тѣзи резултати ще получимъ, когато кършенето сме извършили правилно т. е. кършили сме най-малко на 10—12 листа надъ най-горния гроздъ. Кършимъ ли по-низко или пъкъ съ сърпъ или ножица изрѣжемъ наполовинъ лѣтораститѣ и главинитѣ добиятъ 80 см. до 1'20 височина, ще има вреда отъ такова кършено, — гроздeto остава недозорѣло, пржкитѣ и пжпкитѣ оставатъ зелени, силата на главината намалява — резултата лошъ. За жалостъ обаче въ большинството лозарски райони се кърши така.

Въ влажни години, каквато бѣше 1937 година може да се извършатъ нѣколко кършена, като просто се орѣз-

вавът, (остригватъ) всички новопокарали следъ кършенето презъ августъ лѣторасти. Съ това се цели да се даде по-голѣма провѣтривостъ въ лозето и да се ограничи отчасти загниването на гроздето.

Значи полза отъ кършенето ще имаме само тогава когато го извѣршваме на време и съ нуждната вещина. Въ всички други случаи ще имаме вреда. Особено при много низкото кършене, и въ случаите, когато искаме да употребимъ по-малко разтворъ за опрѣскване и да отглеждаме лозето безъ подпори.

Срѣдно растищитѣ, застарѣли лозя въ бедни почви могатъ да минатъ и безъ особено кършене освенъ кършенето презъ време на цвѣтението или преди това. Кършенето сѫщо трѣбва да се извѣршва отъ опитни работници. Особено при второ кършене, когато ще има да се отстраняватъ и култуци (странични лѣторасти) трѣбва да се внимава за да не се изложи ягоридата на слънце и бжде ожарена. Култуцитѣ се кършатъ, като се оставятъ на 3—4 листа за да пазятъ сѣнка на гроздоветѣ.

П. Н. Антоновъ

Необходимостта отъ подобрене качествата на бордолезовия разтворъ.

И миналата година загубитѣ, които понесоха лозаритѣ не бѣха малки. Въ нѣкои райони реколтата бѣ почти компроментирана, въ надвечерието или презъ време траенето на гроздобера. Причината за тия загуби бѣ болестта сивата плесень (*Borrtitis Cinerea*). Тази болесть, особено въ нѣкои райони, отъ 5—6 години е почти постояненъ гость. За появата и бѣрзото ѝ разпространение благоприятствуватъ влагата и топлината по време гроздобера. Изчезването на едно отъ тия условия има за последствие ограничение разпространението на сивата плесень. Това последното, особено въ лозята разположени на мѣста по-провѣтриви, високи и пр.

Сигурни лѣчебни срѣдства противъ сивата плесень за сега още нѣма. Отъ важно значение при тази болесть, която атакува мѣртвитѣ тѣкани, сѫ предпазнитѣ срѣдства. Неправилната борба съ болестта оидиумъ (куллеме) презъ лѣтото, чрезъ напрашване съ сѣра; слънчевия пригоръ, а най-главно повредитѣ, нанесени на самия скелетъ на чепкитѣ, както и на опашчицитѣ на отдѣлните гроздови зърна отъ пероноспората, подготвята почвата за появяването и бѣрзото разпространение, при наличността на достатъчна влага и температура 18—20°С, на плесеньта.

По-голѣмиятъ брой наши лозари мислятъ, че лозето имъ е запазено отъ пероноспората, щомъ сѫ сумѣли да запа-

зять лозовитъ листа. Не се обръща сериозно внимание за предпазване на плода още отъ начало, отъ появата на ресата и да се следва по-нататъкъ. При единъ по-старателенъ прегледъ на чепкитъ, следитъ и отъ по-слабитъ перенооспорни атаки могатъ да се доловятъ. Презъ миналата година ми се отдаде възможность да посетя презъ м. м. септември и октомври много лозарски райони у насъ. Имахъ случая да беседвамъ съ много лозари. Виденото, обаче, въ нѣкои райони като напр. Русе, Ломъ и др., кѫдето пораженията отъ сивата плесень бѣха твърде голѣми, не ще да забравя. На седмичнитъ пазари въ Русе, особено на тоя на ул. „Николаевска“, стотици селянки и селяни отъ близкитъ села, предлагаха на безценица грозде въ значителна степень повредено отъ сивото гниене. Правеха впечатление яснитъ признания на пораженията, нанесени отъ перенооспората на скелета на чепкитъ и опашчиците на зърната, разликата въ повредата отъ сивата плесень, сравнена съ степента на пораженията отъ перенооспората, личеше. Тази разлика, следъ освѣтление, се схващаше отъ мнозина лозари, дошли на пазаря да продаватъ гроздето си.

Въ това безспорно ще се убедятъ почти всички лозари, но разбира се, съ течение на времето и за смѣтка на мъжно поносими загуби. Старанията, да се предпази самия плодъ и отъ най-слабитъ атаки на перенооспората, не ще да закъснятъ. *Това, обаче, не лесно ще се отдаде безъ подобрене качествата на бордолезовия (варо-синкамъчния) разтворъ.* Бордолезовиятъ разтворъ има този недостатъкъ, че не може да се задържа добре по чепкитъ и лесно се измива отъ дъждовете. Последното, особено при честите дъждове, когато опасността отъ появя на перенооспората е най-голѣма. Нѣкои прибавки, особено пѣкъ на смолистъ сапунъ, увеличаватъ значително лепливостта на бордолезовия разтворъ. Лепливото вещество прѣчи на капчиците да се сливатъ въ по-голѣми капки. Стичането на тия капки по долните краища на листата или гроздовете и отъ тамъ падането имъ на земята, е преодолѣно до голѣма степень. По-сигурното предпазване на всички зелени части на лозата отъ перенооспората е на лице. Това е отъ особено значение за градобитни лозя, за такива, разположени на непровѣтриви места, буйни лози и пр. Всичко това се отдава на лозаря лесно и евтино. Нуждиятъ смолистъ сапунъ всѣки лозарь самъ може да си приготви. За приготвленietо на десетъ литри сапунъ сѫ нуждни 500 (петстотинъ) грама ситно счуканъ чамъ сакъзъ, 150 (сто и петдесетъ) грама сода каустикъ и 125 (сто двадесетъ и петъ) грама слънчогледово масло (олио). Самото приготвление на смолистия сапунъ става, като въ газена тенекия, напълнена до срѣдата съ вода и поставена на огънь, се прибавя гореказаното количество сода каустикъ. Започне ли вренето на водата, прибавя се чамъ сакъзъ и се разбърква

добра, следъ което се налива слънчогледовото масло. При постоянно бъркане, следъ 15 минути врене, сапунът е готовъ. Желателно е да се държи смѣтка за изврѣлата вода и да се долѣе. Отъ така приготвения сапунъ, на 100 литри бордолезовъ разтворъ се прибавя 2—2·5 литра. Отъ прибавката на сапуна бордолезовия разтворъ слабо позеленява.

Желателно е всички читатели на сп. „Лозарски прегледъ“ да последватъ примѣра на едно мнозинство лозари, които вече редовно практикуватъ подобрене качеството на бордолезовия разтворъ. Нуждно е, обаче, да се съблюдава правилото, да не се употребява смолистия сапунъ следъ 12 юлий, защото съществува опасност отъ замърсяване на гроздeto, предназначено за износъ.

Ив. Добревъ.

Каберне Совиньонъ

Следъ дълги проучвания на нашите най-разпространени винени сортове грозда, така сѫщо и на онѣзи, които сѫ разпространени въ по-ограничени райони, както е случая съ Мавруда, Кокоркото и Шевката се дойде до заключение, че нашите винени сортове не всѣка година могатъ да ни дадатъ добри вина, макаръ че когато годината е благоприятна за нѣкои отъ тѣхъ, както Гъмзата, ни даватъ вино, което може да съперничи на най прочутитѣ вина на Европа. Единствения виненъ сортъ за червено вино съ които можемъ да се гордеемъ това е Мавруда, но той за съжаление е на изчезване поради лошата афилиция съ нѣкои отъ американските подложки и большинството за сега отъ маврудовите лози сѫ още старитѣ лози запазени поради благоприятни условия отъ филоксерата. За този сортъ трѣбва да се положатъ повече грижи и да се подбере по добра подложка, за да биде не само запазенъ, но и увеличенъ. Прибавенъ въ размѣръ на 20% съ Памида той придава отлично качество на неговите вина. Следъ Мавруда идва Кокоркото и Гъмзата.

По тази причина се наложи въвеждането въ нашия виненъ сортиментъ на чужди винени сортове, годни да подобрятъ качествата на нашите вина. Това въвеждане става съ една предпазливостъ, за да не изпаднемъ въ грѣшки, но за съжаление не стана чрезъ една конференция на хората които боравятъ съ тази материя.

Каберне Совиньонъ. — Това е сорта заедно съ Черното Пино, които даватъ най-добрите вина на Европа. Кабернето дава най-отличните червени вина, а Пиното се употребява повечето за бѣли вина, макаръ че и двата сорта съ черни грозда. И двата сорта сѫ разпространени въ всички винарски страни дори и извънъ Европа. Кабернето се отглежда въ Алжир, Америка, Австралия, Кримъ, Аржентина и въ Кали-

форния. Сорта Каберне Совиньонъ е най-стария сортъ на Бордо, поради неговите отлични качества, че дава добро вино и издържа много на дъждовни времена. Той е най-разпространения сортъ на департамента Жирондъ, гдето падатъ извънредно много дъждове, тамъ той съставлява $\frac{3}{4}$ отъ другите сортове за вина, както е случая въ района на Бордо. Той е нареченъ „царя на черните винени сортове“ или „гроздето безъ недостатъци“.

Дава срѣдно големи чепки, по-малки отъ тия на Гъмзата. Зърната сѫ по дребни отъ тия на Гъмзата, но разликата е много малка. Ражда при висока рѣзидба, само при много бедните почви може да пониса чашовидната рѣзидба. Рѣже се на двойно Гюйо, като на дългите пръжки се оставатъ само първите 6—7 пжпки, а къмъ върха пжпките се ослепяватъ. Плодните пръжки като дълги се завръзватъ въ коловете и се поставятъ въ наведено положение. Гроздето зрѣе доста рано, но зрѣенето върви доста бавно и не равномѣрно (едновременно) усрѣватъ всички грозда, така че той минава за къснозрѣющъ сортъ. Това, може би, е причината щото този сортъ, както у насъ въ Лозарската опитна станция така сѫщо и въ стопанството на Брата Харитови — „Минкова-махала“ се е указанъ като най-устойчивъ на гроздовата плесенъ. Той е доста буенъ сортъ и понася кършенето, издържа както на сушата така сѫщо и на пригоръ.

Дава отлично тъмно червено вино, макаръ че сока на гроздето му е безцвѣтенъ както и на Мавруда, тъй като люспитъ на гроздето му сѫ много богати на боя. Виното му развива много добъръ вкусъ (арома). И най-неопитния пиячъ на вино, когато вкуси виното отъ Каберне забелезва, че то се отличава отъ другите вина. Мъстъта му съдържа доста захаръ 20—21% и доста киселина 8—9 гр. на литъръ. Спирта на виното въ добри години може да достигне до 13—14%. Единъ сортъ които съ сигурностъ ще допринесе много за подобряването качествата на нашите вина, люспитъ на гроздето съдържатъ много танинъ и по тази причина въ първите месеци виното изглежда на вкусъ много тръпчиво, но следъ това развива много приятна арома (буке), който е мѣжно да се опредѣли — приближава се къмъ теменугата. Виното е богато едновременно на екстрактъ, като се пие сгрѣва устата — въобще качества каквито развива виното на Мавруда само че въ много по силна форма.

Този сортъ се отличава съ своето редовно плодородие, но понеже гроздата сѫ по дребни отъ тия на Гъмзата, естествено, е че ще даде по-малко плодъ на декаръ. За да се избѣгне това той ще трѣба да се посаджа на по-малко разстояние 1:30 между редовете и 1 до 0'80 м. между лозите въ реда. Ще се стремимъ да поставимъ отъ 800 до 1000 лози на декаръ. При тѣзи условия ще можемъ да получимъ достатъчно голема реколта. Въ Бордо той сѫщо се отглежда

по 1000 лози на декаръ. Нѣма никаква опасност отъ посаждението на малки разстояния, макаръ че въ нась климата е по сухъ, тъй като този сортъ издържа на сушата и при малките разстояния нѣма да страда отъ гроздovата плесень. Тази година при най-благоприятните условия за гроздovата плесень, когато пострада всички винени сортове той, остана съвършено здравъ както въ станцията така и въ стопанството на Минкова махала.

Ето защо, не съ сигурност, а съ голѣма вѣра трѣбва да започне отгледването на този сортъ отъ нашите лозари.

Н. Хр. Бакърджиевъ
у-ль по винарство въ Вин-у-ще
Плѣвенъ.

К. Печевъ
зав. вин. отдѣлъ при Лоз. оп.
станция — Плѣвенъ.

Загуби при преработката на гроздeto и презъ време на ферментацията

(Продължение отъ кн. 5).

Б. Загуби по време на ферментацията.

При алкохолната ферментация на гроздовиятъ сокъ или гроздovата каша, настѫпватъ голѣми промѣни подъ влиянието на алкохолните ферменти — захаритъ се преработватъ въ алкохоль, вжгледвуокисъ и други продукти, количеството на които е въ зависимост отъ правилното протичане на ферментацията и отъ чистотата на сѫщата.

Гроздовиятъ сокъ и гроздovата каша действително претърпяватъ коренна промѣна, която засѣга, както химическиятъ съставъ, така и първоначалниятъ обемъ и тегло.

На опредѣлено количество сокъ теглото намалява презъ време на ферментацията, което се обяснява съ разлагането на захаритъ, които иматъ по-голѣмо тегло отъ това на образуваниятъ алкохоль, на вжгледвуокисъ и др. Отъ друга страна, отъ високата температура, която се развива по време на ферментацията частъ отъ алкохольтъ и водата се изпарява. Като резултатъ отъ казанитъ промѣни, настѫпва изменение на обема на ферментиращиятъ материалъ. Промѣните, обемни и тегловни, зависятъ отъ редица условия. Споредъ изследванията, които направихме, сѫдѣтъ, въ който става ферментацията указва влияние, както съ обемъ си, така и съ естеството на материалъ, отъ който е направенъ. За установяване на загубите презъ време на ферментацията, по отношение обемъ и теглото на гроздовиятъ сокъ, направихме опити въ сѫдове отъ различенъ материалъ: въ дамаджани отъ по 65 литри и въ бурета отъ по 30, 50 и 100 литри.

Загубите въ тегло при всички случаи сѫ почти еднакви но загубите по обемъ се различаватъ, и то чувствително. Докато при опитите съ дамаджаните загубите по обемъ се свеждаха почти до минимумъ, то при опитите въ дървените

съдове, последните съ доста високи и вариратъ въ зависимостъ отъ редица условия. Фактътъ се обяснява съ това, че изпаренията презъ стъклото съ невъзможни, освенъ презъ гърлото на дамаджаната, когато при дървените съдове загубитъ идватъ отъ изпарението не само презъ враната, но и презъ джгите, които играятъ ролята на сюнгеръ, който отъ едната страна ѝ е намокря, а отъ другата изпарява. Парите, които биха излетяли отъ ферментиращата маса въ дамаджаната се охлаждатъ по стените и се връщатъ обратно.

Загубите отъ изпарението на вода и алкохолъ презъ време на ферментацията се констатиратъ практически много лесно, като затапимъ отворите на съдовете, въ които става времето съ малко памукъ, който се оросява и почти измокря отъ охладените пари, които съ успѣли да излѣзватъ до него и ѝ кондензиратъ подъ влиянието на по-ниската температура на околната среѣда.

Крайната цел на нашите опити и наблюдения съ да да се установятъ обемните разлики, които се получаватъ следъ ферментацията. За тази цел ние поставихме следните опити: четири бурета, отъ които двете съ по 30 литри, едното съ обемъ 50 литри и друго съ обемъ отъ 100 литри; всички бурета наляхме съ откаленъ гроздовъ сокъ съ 25 гр. калиевъ метабисулфитъ на хектолитъръ отъ сорта Димята. Буретата предварително добре напоени съ гроздовъ сокъ и добре оцедени претеглихме. Първите две бурета, № 1 и № 2, отъ по 30 литри бѣха налѣти съ по 25 литри гроздовъ сокъ, къмъ който прибавихме по половинъ литъръ мая отъ селекционирани ферменти. Третото буре отъ 50 литри налѣхме съ 45 литри отъ същиятъ гроздовъ сокъ и къмъ него прибавихме единъ литъръ мая; четвъртото буре отъ 100 литри налѣхме съ 80 литри гроздовъ сокъ, шестъ литри ракия и два литри мая. Така налятите бурета измѣрвахме тегловно и оставяхме на ферментация въ ферментационното отдѣление при среѣдна дневна температура 18°C .

Опита е заложенъ на 24 октомври 1937 год. Следъ като се увѣрихме, че ферментацията е напълно привършена, на 22 ноември с. г. претеглихме наново буретата съ полученото вече вино, измѣрихме обемътъ на виното, следъ което добре изцедените бурета измѣрвахме празни.

За превършване на опита избрахме момента следъ пълната ферментация, за да избѣгнемъ евентуалните понататъшни загуби, които засъгатъ въпростътъ съ фирмите при съхранението на вината.

Използваниятъ гроздовъ сокъ отъ сорта Димята за опита имаше следния съставъ: 19·1% захарностъ по вестфаловите везни и 6·1% киселини, опредѣлени титриметрически съ трето нормална натриева основа, изразена въ винена киселина. Следъ ферментацията полученото вино имаше следния съставъ: алкохолъ $11\cdot2^{\circ}$ по ебулиоскопътъ Dujardin и киселинностъ $6\cdot4\%$.

Тръбва да отбележимъ, че презъ време на ферментацията провъетряване не сме правили, за да избъгнемъ загубите от изпарението и евентуални разливки при раздухването.

Въ резултатъ на така поставениятъ опитъ получихме следните данни:

Буре или дамаджана	Първоначаленъ обемъ въ литри	Обемъ следъ ферментацията въ литри	Разлика въ литри	Загуби въ %	Първоначално тегло въ кгр	Тегло следъ фер- ментацията въ кгр.	Разлика въ кгр.	Загуби въ %	Забележки
буре № 1	25·500	24·541	0·954	3·74	26·950	24·280	2·670	9·90	Димитъ
" № 2	25·200	24·267	1·233	4·83	27·110	24·110	3·000	11·07	"
" № 3	46·000	44·171	1·829	3·97	48·650	43·600	5·050	10·38	"
" № 4	88·000	85·440	2·560	2·99	94·450	85·200	9·250	9·79	"
дамадж. № 1	50·000	49·900	0·100	0·20	54·730	50·130	4·600	8·37	Кокорко
" № 2	50·000	49·750	0·250	0·5	54·950	49·660	5·290	9·62	Памиль

Отъ горните данни се вижда процента на загубите презъ време на ферментацията, които за опитът съ буретата по обемъ варира практически между 3 и 5. Логично заключение по отношение загубите е, че последните биха били по-големи при ферментацията на червените вина, която става обикновено въ открити каци. Такива наблюдения съ правени и отъ професоръ Ventre въ Франция, данните отъ които ни показватъ същите процентни загуби изразени въ долната таблица.

100 кгр. арамонъ — преработенъ въ червено вино	{ 1907 г. загуби 5·80% 1908 г. " 5·—%
100 кгр. аликанте — преработенъ въ червено вино	{ 1907 г. загуби 6·80% 1908 г. " 5·40%

Въ Франция съ правени наблюдения въ нѣколко кооперативни изби, кѫдето се преработватъ по-големи количества грозда въ вино и даватъ следните данни по отношение загубите по време на ферментацията.

Коопер. Marsillargue дава загуби	6·01%
Frontignan "	11·46%
" Lansargue "	6·37%
" Bompas "	5·36%

Посочените данни идватъ безспорно да потвърдятъ резултатите отъ нашите опити и ни даватъ пълна възможност да извлѣчемъ практически заключения, които ще иматъ значение при изчисляване рандемана на вино отъ опредѣлени количества гроздовъ сокъ.

¹⁾ *Traité de Vinification pratique et rationnelle*. J. Ventre.

²⁾ *Traité de Vinification pratique et rationnelle*. J. Ventre

Михаилъ Златаровъ.

Рѣзитбата на прасковата.

(Продължение отъ кн. 5 и край).

Изключенияя отъ принципите за рѣзитбата на прасковата.

Спомена се, че клонките на едно дърво и особено това на прасковата, трѣбва да бѫдатъ къси и прости (не разклонени). Този принципъ не е неизмѣненъ между това и е подчиненъ на максималното плодородие и силата на дървото.

Въ отдѣлните случаи при прасковата се срѣща често, че въ отсѫтствие на всѣкакви лѣтни операции, макаръ, че долните клонки се оставятъ по-дълги отъ горните такива, то силата (соковетѣ) се стремятъ главно къмъ върха на стеблото. Долните клонки, лишени отъ достатъчно храна за смѣтка на горните плодни пжпки, развиватъ нередовно тѣхните дръвни пжпки и особено тѣзи при основата, които

Фиг. 6.

трѣбва да ни дадѣтъ клонки за замѣстване (фиг. 6), „А“. Също така напримѣръ, дветѣ или тритѣ крайни дръвни пжпки могатъ да дадатъ смѣсени клонки, тогава когато долните ще се преобърнатъ на обикновенни майски букетчета, или не ще покаратъ. Въ такъвъ случай ще може да се рѣже на първата (най-долната) смѣсена (с. к.) клонка, която ще се остави цѣла, премахвайки излишния плодъ на букетните вейки. Така клонката не ще бѫде единствена носяща 5 или 6 цвѣта, но сборъ отъ клонки върху едно и също едногодишно клонче.

На следующата година рѣзитбата ще се рѣжководи по

указаниятѣ теоретични принципи (проста клонка и възможно по близко до стеблото), като се грижимъ сѫщевременно да получимъ една изобилна реколта. Горнитѣ клонки имайки тенденция да привлекатъ силно соковетѣ, ще трѣбва да се рѣжатъ кѫсо и чрезъ пензиране и лѣтна рѣзитба извѣршвана между това, ще отблъснатъ соковетѣ къмъ дръвнитѣ пѣпки при основата и ще осигурятъ ежегодния растежъ.

Лѣтна рѣзитба.

Различнитѣ операции презъ лѣтото иматъ за цель да допълнятъ предшествуващата зимна рѣзитба и преди всичко да осигурятъ едно правилно разпределение на соковетѣ между различнитѣ части на дървото. Тѣ трѣбва сѫщо да облагородятъ максималното развитие на плодоветѣ и клонкитѣ за замѣстване, като позволяватъ запазването на достатъчно количество резервни храни.

Фиг. 7.

Фиг. 8.

Премахване на излишнитѣ клонки. То се състои въ премахване въ началото на тѣхното развитие всички безполезни клонки (фиг. 7).

Изобщо при премахването на излишнитѣ филизи ще се запазятъ два такива намиращи се въ основата на клонката и предназначени да осигурятъ необходимитѣ клонки за рѣзидбата на идущата година (фиг. 7) А. А. При извѣршването на тази работа ще се запазятъ н тѣзи млади филизи, които иматъ по единъ плодъ въ основата (фиг. 7) Б Б, за да гарантиратъ по възможность най добре тѣхното изхранване и най после, ако клонката е разположена низко долу на стеблото (мѣсто което лесно получава храны), ще може

да се остави и крайната клонка (В), опредълена за привличане соковетъ. Върху една високо поставена клонка излишно е да се остави лъторасче за привличане на соковетъ. Колкото за другитъ лъторости, тъ могатъ да бждатъ изцѣло премахнати, понеже тъ не ще бждатъ необходими нито за изхранването на плодоветъ, нито за осигуряване на замѣстващи клонки.

Очевидно е, че за да бжде наистина ефикасна тази операция, трѣба да се извѣрши колкото е възможно по-рано. Колкото по рано се премахнатъ лъторастите, толкова по-малко храни ще се изчерпватъ общо отъ дървото и толкова резултатитъ ще сж по-добри.

Пензиране. То има за цель преди всичко да регулира развитието на едногодишните клонки. Ако вземемъ за примеръ клонетъ, върху които вече сме премахнали излишните клонки, ето какъ би трѣбвало да постѫпимъ въ дадания случай (фиг. 8) Върху горните клони замѣняващите клонки могатъ да бждатъ пензирани надъ седмия листъ (фиг. 8) а. е. Върху по долните клони на дървото тъ ще трѣба да се оставятъ не пензирани. Въ всички случаи голѣмото число запазени листа ще позволяватъ нормалното изхранване и едно добро развитие на всички клонки.

Клонките, на които има плодове ще се пензиратъ на два или три листа най-много (фиг. 8) б. б., преди всичко при ранните сортове, чийто плодове се развива като и лъторастите за смѣтка на резервните храни.

Връхната клонка ще се рѣже надъ четвъртия или петиятъ листъ (фиг. 8) в. Скъсяването на тѣзи лъторости спира моментално тѣхното развитие и улеснява достѣпа на соковетъ къмъ долните лъторости и плодътъ.

Колкото се отнася до клонките за продължението, тъ ще трѣба да се пензирватъ на 25—30 см. дължина.

Лѣтна рѣзидба. Тази операция е едно допълнение на пензирането и улеснява значително зимната рѣзидба. Тя се състои въ рѣзидба на клоните отъ миналата година през време на вегетацията. Фиг. 9 ни показва какъ се извѣршва това изрѣзване, като се отрѣже сѫщата въ (А). Не се запазва другое освенъ клонките за замѣняване по начинъ, че зимната рѣзитба се почти опростява или става излишна.

Тази операция, която премахва голѣма част отъ листата, отслабва много дърветата и трѣба да се практикува по-рано, когато сѫщите сж въ силно сокодвижение, тѣй да се каже, когато иматъ достатъчно резерви. Но по-добре е преди да се извѣрши рѣзидбата да се почака дървото да възстанови резервите си и да не се рѣже до началото на м. августъ, или още по добре малко преди падането на листата. Въ всички случаи, съ изключение само съ неплодните клонки, тази операция се извѣршва следъ обирането на плодоветъ.

ИЗЪ ПРАКТИКАТА И НОВОСТИ.

Л. Д. П.

Лѣтно прѣскане на овощнитѣ дѣрвета.

Тая година, съ чести превалявания създава извѣнредно много благоприятни условия за развитие на гѣбнитѣ болести по овощнитѣ дѣрвета и особенно на „Монилия“ и „Струпясването“ на плодоветѣ, кждрясването на листата на прасковите и др. Промѣнливото време благоприятствува развитието на листни вѣшки и др. животински неприятели. Това налага да се изведе борбата по овощнитѣ дѣрвета съ по-голѣмо постоянство, както и при лозята.

Прѣскането на овощнитѣ дѣрвета, у насъ още не е вѣз-прието, като срѣдство за усигуряване на реколтата, макаръ че често се пише и даватъ указание, кога, какъ и съ какви различни срѣдства да се води борбата съ разнитѣ болести и неприятели на овощнитѣ дѣрвета. Въпрѣки изложеното, у насъ все още има земедѣлски стопани, които нито сж чували да се говори, че овощнитѣ дѣрвета трѣбва да се прѣскатъ. Това обстоятелство ни кара да пишемъ за прѣскането макаръ, че по тоя въпросъ е писано много и обстойно. Ние ще се задоволимъ да дадемъ кратки и практически указания за извеждане на лѣтното прѣскане.

Следъ привѣршване на пролѣтното прѣскане, което запира преди цѣвтежа на дѣрветата и има за цель да унищожи развиващите се зародиши на болеститѣ и събудили се вече неприятели, започва лѣтното.

Лѣтното прѣскане трѣбва да започне веднага следъ опадването на венечнитѣ листа на цвѣтovетѣ и цели да предотврати и спре разпространението на болеститѣ и унищожи животински тѣ неприятели, които не сме унищожили съ зимното и пролѣтното прѣскане.

Въпрѣки многото болести и животински неприятели, и сложността на водене борбата при овощнитѣ дѣрвета все пакъ би се направило крачка напредъ и постигнали значителни резултати, ако се проведе борбата — прѣскането по следния начинъ:

1. Първото лѣтно прѣскане да се направи веднага следъ цѣвтежа, както поменахме по горе.
- 2) Второто лѣтно прѣскане да се направи щомъ се оформятъ плодоветѣ, т. е. следъ като започнатъ да капятъ бледитѣ плодове, които не сж правилно оплодени.
- 3) Третото лѣтно прѣскане става, когато плодоветѣ наедреятъ и станатъ като лешници: неоплоденитѣ плодове — лошия заврѣзъ е вече изканалъ.
- 4) Четвъртото прѣскане се извѣршва, когато плодоветѣ наедреятъ, като голѣми орѣхи.
- 5) Петото лѣтно прѣскане става кѣмъ края на ютий, когато плодоветѣ добиятъ пълно развитие, и за по-късните сортове ябѫлки и круши трѣбва да се направи и шесто прѣскане кѣмъ 10

августъ, което е отъ голъмо значение за предпазване на плодоветъ отъ гниене — „Монилия“ и втората генерация на плодовия червей, отъ която по това време плодоветъ сж атакувани най-много.

За черешитъ можемъ да се задоволимъ само съ две пръскания, най-много съ три, а за кайсийтъ, зарзалитъ и раннитъ сортове ябълки и круши съ четирийтъ първи пръскания.

За всички поменати пръскания може да се употреби следния комбиниранъ разтворъ: бордолезовъ разтворъ 1%, съ прибавка на 250 гр. „Колинъ“ или „Арзола“ за 100 л. вода. При случай, че имаме дѣ се справимъ съ листни въшки или червясане на черешитъ и сливитъ, следъ цвѣтежа, къмъ сѫщия разтворъ можемъ да прибавимъ 400—500 гр. отъ никотиновия препаратъ „Агрия“. Сѫщия препаратъ — „Агрия“ 0·5% може да се употреби и самостоятелно за борба противъ листни въшки въ всички случаи, когато е необходимо. Ако „Агрия“ не може да се намѣри, приготвляваме си тютюневъ извлекъ по следния начинъ. Десетъ килограма тютюнова форда се залива съ двадесетъ литра гореща вода въ едно буре. Следъ 12—24 часа извлекъ се прецежда и се прибавя къмъ разтвора, приготвенъ по посочения по-горе начинъ, само че вместо да се наливатъ 100 литри вода, наливатъ се 80 л., къмъ който се доливатъ 20 л. отъ тютюневия извлекъ.

За да се направи разтвора по лепливъ, къмъ приготвения разтворъ се прибавятъ лепливи вещества: меласа 1%, или 2% бито млѣко, или 2% смолистъ сапунъ и т. н. за подробности се справете кн. 5 за 1937 год. на сп. „Лозарски прегледъ“.

Посочения начинъ за пръскане на овощни дървета може да ни даде задоволителни резултати и запази реколтата и дърветата, срещу по възникъти болести и неприятели, които се срѣщатъ у насъ, но за по специални случаи привиквайте да се отнасяте за съвети къмъ съответните агрономически власти.

Дѣлението на клетките въ растенията, за образуване на коренчета, споредъ най-новите схvaщания, се дѣлжи на присъствието на вещества, наречени „Фитохормони“ или „Оксини“. Нѣкои фирмии, като напр. Байеръ, приготвяватъ препарати, които иматъ свойството да улесняватъ пускането на корени. Правени сж били опити съ цвѣтя и тѣзи опити сж дали добри резултати.

Опити правени отъ Vidal, презъ изтеклата зима, сж показвали, че натопенитъ въ разтворъ отъ оксини 1.5%, въ продължение на 192 часа, съ долнитъ крайща лозови пръчки, сж пуснали по-рано и по-добри корени. Опити съ подобни специалитети ще бѫдатъ направени и у насъ.

Какъ пропагандира Франция виното си Изразходвани кредити през 1937 година.

Известно е на всички голъмата пропаганда, която напоследък се развива въ пользу на виното. Малцина, обаче, знае какво точно се харчи за тази цель. Касае се за една само част от бюджета на известното *Френско национално бюро за пропаганда на виното*, което е въ центъра и двигател на цялата международна организация за същата цель.

Предвидени бъха за 1937 год., както следва: 100,000 фр. франка за пропаганда по случай традиционната ежегодна мотоциклетна обиколка на Франция: „Шампионитъ въ тъзи състезания тръбва да станат истински приятели на френското вино“; 800,000 фр. франка за пропаганда чрезъ специаленъ влагъ-изложба на вина; 20,000 фр. франка за пропаганда на термалните станции; 32,000 фр. франка субсидия за специаленъ театър за малкить — за представяне на писи въ полза на виното; 500,000 фр. франка за пропаганда на виното, като лъкъ (известнитъ „пъкари-приятели на виното“); 30,000 фр. франка за празника на виното въ Рига; 500,000 фр. франка за пропаганда на виното въ Финландия; 100,000 фр. франка за същото въ Холандия; 25,000 фр. франка за същото въ Швеция и най-сетне 1,000,000 франц. франка за организиране международния празникъ за пропаганда на виното въ Парижкото изложение презъ 1937 година.

Виното убива бацилитъ.

Хигиеническиятъ институтъ при Берлинскиятъ университетъ е изръшилъ неотдавна опити за да установи какво влияние указва виното на разните бацили, които предизвикватъ болеститъ. Установило се, че чистото вино убива бацилитъ на всички заразителни болести.

Въ лозарските центрове напримъръ, тифусът бил съвсемъ непознато явление. Червеното вино влияе по-добре, отколкото бълото. За убиване на бацяла не игрие роля алкохола, който виното съдържа, а киселината, която виното има въ достатъчно количество. Виното, прочее, въ редовно, но умърено количество предпазва човъка отъ иного заразителни болести, на първо място тифуса.

РАФИЯ — Пристигнала е на Кооперативната централа на лозарите неосукана рафия Маджунга, екстра-прима, съ дължина на влакната 120—130 см. и осукана (на плитки) ананалавъ, съ дължина на влакната 110—180 см. Продажба на бали.

СЪЮЗНИ И КООПЕРАТИВНИ РЕЗОЛЮЦИЯ

на

Осемнадесети редовенъ конгресъ на Български Лозарски Съюзъ

Осемнадесетиятъ редовенъ конгресъ на Българския Лозарски Съюзъ, състоялъ се на 10 и 11 априлъ 1938 година, въ гр. София, следъ изслушване отчета на управителния съветъ, този на редактора на съюзния органъ „Лозарски прегледъ“ и доклада на контролната комисия, както и рефератите: „Ново-въведение въ лозарството и винарството“, отъ г. проф. Н. Недѣлчевъ и „Изисътъ на гроздето презъ 1937 год“, отъ г. Иванъ Бързаковъ и следъ станалитѣ по тѣхъ разисквания, като взема предъ видъ:

1. Че лозя отъ десертни сортове се засаждатъ усилено, вследствие на което съществува опасностъ да имаме надпроизводство и много низки цени на десертните грозда,

2. Че производството на вино напълно задоволява нуждите на страната и увеличението му би имало за последствие проваляне цените на виното,

3. Че подсилването на гроздовата каша и мъстъ съзахаръ задържа лозята въ неподходящи мъста,

4. Че следъ въвеждане на правилника за контрола на производството и продажбата на гладкия и облагороденъ лозовъ материалъ, забележката къмъ чл. 179 отъ закона П. З. П. О. П. И., относно качеството, става излишна и пакостна,

5. Че при изработването на законопроекти, засягащи лозарскиятъ поминъкъ, становището на Български Лозарски Съюзъ е било често пренебрегвано,

6. Че за съществуващите винарски кооперации липсватъ достатъчно подгответи техники винари,

7. Че загубите отъ болестите и неприятелите на лозовата култура сѫ твърде големи,

8. Че единствената въ страната Лозарска Опитна Станция въ Плѣвенъ, поради климатически и почвени условия, не може да разреши всички въпроси относно правилното отглеждане на различните сортове грозда, застъпени въ различните лозарски райони,

9. Че е необходимо да се създадатъ у насъ подходящи инсталации и складове за вина за подготовка на виното за износъ,

10. Че нуждата отъ евтини колове за лозята е твърде голема,

11. Че контролътъ върху вината у насъ е твърде слабъ,

12. Че приготвеният отъ Висшия съветъ по винарство проектъ за изменение закона за вината, спиртните напитки и оцета още не е прокаранъ,

13. Че сега съществуващата система за застраховка на лозята отъ градушка е твърде скъпа,

14. Че за запазване на доброто име на нашите десертни грозда, предназначени за износъ, е необходимъ по голъмъ контролъ,

15. Че въпросът съ преработването на грозде въ безалкохолни продукти не е проученъ отъ нашите държавни институти,

16. Че е отъ голъма полза нашите лозари и винари да се запознаятъ непосредствено съ напредъка въ областта на лозарството и винарството въ западните страни,

РЕШИ:

Да помоли г-на Министра на Земедѣлието и Дѣрж. Имоти да нареди:

1. Да се забрани засаждачето на нови площи лозя съ каквito и да било сортове, десертни или винени, освенъ въ квалитетните райони и то въ лозарските мѣстности, съ винени сортове лози, посочени въ сега действуващия Законъ за уреждане засаждането на нови лозя и попълване на съществуващите.

Квалитетните райони и лозарските мѣстности въ тѣхъ се опредѣлятъ отъ комисия, състояща се отъ компетентни лица, съ представителитъ на Българския Лозарски Съюзъ, назначена отъ Министерството на Земедѣлието.

Максимумът отъ лозя, който въ бѫдаще ще се възобновява и новозасажда въ квалитетните райони да бѫде до 40 декара за домакинство, чието главно занаятие е земедѣлие. Максимумът отъ лозя, който въ бѫдаще ще се възобновява въ обикновените лозарски райони да бѫде за сѫщата категория домакинство до 20 декари.

На домакинствата въ квалитетните и обикновените райони, чийто главно занаятие не е лозарство, да се допускатъ до двойно по-малъкъ размѣръ лозя, отъ посочените по-горе.

2. Да не се допуска въ никой случай прибавката на цвекло-ва захаръ въ гроздовата каша или мѣсть.

3. Да се изхвърли бележката къмъ чл. 179 отъ закона за П. З. О. П. И., относно отговорността на качеството.

4. Българскиятъ Лозарски Съюзъ да бѫде поканванъ да взема участие чрезъ свой представител при изработване законопроекти, засягащи лозарството.

5. Да се устрои курсъ за подготвяне на техници винари за нуждите на винарските изби.

6. Да се взематъ мѣрки навреме за организиране борбата съ болестите и неприятелите по лозята.

7. Да се основе и въ Южна България една лозарска опитна станция.

8. Българската Земедълска и Кооперативна Банка да построи въ най-важните пунктове за износъ на десертно грозде инсталации за предварително охладяване на хладилните вагони, а така също и складове за вина въ Варна, Бургасъ, Видинъ, Свищовъ и Русе, където да се извършват манипулациите съ вината, предназначени за износъ.

9. Да се освободят отъ държавни и общински такси коловетъ, предназначени за лозарството.

10. Да се премахнатъ всички формалности по закона за горите по експлоатацията на акациеви гори, посадени за нуждите на лозарството, намиращи се подъ режима на Закона за подобреие на земедълското производство.

11. Да се приложи съ всичката строгост Закона за вината, спиртните напитки и оцета.

12. Да се прокара въ най-скоро време изработениятъ отъ Висшия съветъ по винарството проектъ за измѣнение Закона за вината, спиртните напитки и оцета.

13. Да се въведе задължителна застраховка на лозята, при възможно най-ниска премия.

14. Да се засили контролата на гроздето, предназначено за износъ, въ товарните гари и манипулационните пунктове.

15. Да се проучи преработването на гроздето въ различни безалкохолни продукти.

16. Да се устройватъ ежегодно конференции за оединаващите методите за контролъ на гроздето, предназначено за износъ.

17. Да се изключатъ лозята отъ обектите на развлѣдните ловни райони.

18. Да се подпомогне Българскиятъ Лозарски Съюзъ да организира една екскурзия съ лозари и винари въ чужбина.

19. Построявните на бѫдащите кооперативни изби да става по плана, изработенъ и възприетъ отъ Висшия винарски съветъ.

20. Да се даде облекчение на затруднените лозаро-винарски кооперации, за да се изравнятъ въ развитието си съ облекчениетъ такива.

Б.

1. Че Българскиятъ Лозарски Съюзъ не е представенъ въ съвета на Експортния институтъ, вследствие на което се явяватъ редица недоразумѣния между експортьори и производители,

2. Че износътъ на грозде заема вече едно отъ първите места въ нашия общъ износъ, вследствие на което изисква непрекъснати грижи отъ страна на държавата,

3. Че завладѣните чужди пазари ще тръбва да се запазятъ и разширятъ,

4. Че вземанията на производителите срещу продаденото за износъ десертно грозде не сѫ достатъчно гарантирани,

5. Че местните кооперативи не съдъгатъчно свободни да изнасятъ гроздето на своите членове,

6. Че Експортниятъ институтъ е отъ голъмо значение за запазване интересите на лозарите-производители.

РЕШИ:

Да помоли г-нъ Министра на търговията и промишлеността да нареди:

1. Българскиятъ Лозарски Съюзъ да участвува съ свой представител въ съвета на Експортния институтъ.

2. Местните кооперативи, които биха искали сами да изнасятъ грозде отъ своя районъ, да се освободятъ отъ задължението да членуватъ въ сдружението на експортърите и отъ задължението да изнасятъ единъ минимумъ брой отъ вагони. Контингентирането да става по произведено количество и по райони.

3. Опредълената отъ местната агрономическа власт дата за започване износа на грозде да не подлежи на отмъняване отъ Експортния институтъ.

4. Въпросътъ съ контингентирането на износа на грозде въ страните вносителки да се ureжда на време.

5. Да се взематъ всички мърки за запазване на сегашните пазари на десертни грозда въ чужбина, за разширяването имъ и завладяването на нови такива.

6. Да се подсигурятъ вземанията на производителите за произведеното отъ тяхъ грозде за износъ, като се изиска отъ фирмите-износителки солидна гаранция.

7. Да се побърза съ сключването на търговски договори съ страните-вносителки на вино и грозде, при клаузата на най-благоприятстваната страна.

8. Да се разреши на лозарите-производители на вино, да ставатъ пътиепродавци, безъ ограничение за продажба на собственото имъ производство.

9. Българскиятъ Лозарски Съюзъ, заедно съ лозарските дружества и занапредъ да остане свободна и самостоятелна професионални организация.

10. Да се поисква отъ германското правителство да промъни нормите на вината, допуснати до вносъ, като се съобрази съ нормите на натуралните български вина.

11. Да се запази и разшири дейността на Експортния институтъ, като се направи автономенъ и се подчини направо на Министерския съветъ.

В.

1. Че износътъ често пакти се затруднява поради обстоятелството, че не съ гарантиирани клирингово превеждане на авоаритъ и курса на марката, отъ изнесеното за Германия грозде.

2. Че не е опредъленъ минималния курсъ при компенсацията на свободни девизи: Швейцарски, Чехски и др.

3. Че дадениятъ срокъ за изваряване на джибиритъ и времетраенето на изваряването съ казанитъ е недостатъченъ.
4. Че се облага съ акцизъ вкинатото вино за оцетъ и се забранява свободната му продажба.
5. Че се забранява вноса на безмитни бутилки за нуждите на винарството.
6. Че се ограничава вноса на безмитна поцинкована тель за нуждите на десертните лози.
7. Че се намалява акциза на бирата и общинския и налогъ, а на виното не.
8. Че лозаро винарските кооперации се третиратъ като търговски предприятия и се облагатъ съ данъкъ върху оборота.

РЕШИ:

Да помоли г-нъ министра на финансите да нареди:

1. Б. Н. Банка да гарантира клирингово превеждане авоаритъ отъ изнесеното грозде въ Германия и да гарантира курса на марката.

2. Б. Н. Банка да опредъли минималния курсъ при компенсациите на свободни девизи: Швейцарски, Чехски и др.

3. Да се продължи срока за изваряване на джибиритъ, а времетраенето на варенето съ казанитъ да не се ограничава.

4. Да се възстановятъ дефлгематорите на ракиените казани.

5. Да се освободи отъ акцизъ добиваниятъ отъ производителя оцетъ и да се разреши свободната му продажба.

6. Да се разреши безмитенъ вносъ на винени битилки.

7. Да се разреши безмитенъ вносъ на желъзо за циментови колове на лозята и възстанови безмитния вносъ на гладка поцинкована тель.

8. Да се премахне акциза на виното и да се възстанови предишния акцизъ и общински налогъ върху бирата.

9. Лозаро-винарските кооперации да бъдатъ третирани като производители, а не като търговски предприятия и да не се облагатъ съ данъкъ върху оборота.

10. Да се разреши изваряването безъ допълнителенъ акцизъ на слабитъ и болни вина.

11. Плащането на акциза на джибиритъ да става въ момента на продажбата и вдигането на ракията (както при виното).

12. Недоимъка на вино у производителя, произхождащъ отъ фира, разливане и пр. да не се преследва, тъй като това количество веднажъ е било обложено.

13. Да не се разрешава здраве бъдеще производеждането на индустриски спиртъ.

14. Да се запази сегашния начинъ за изваряване на вината безъ ограничение системата на казанитъ.

15. Да се разреши изваряването въ ракия шкартото отъ гроздето за износъ, като не се държи на добива 6% алкохоль, както е при джибиритъ.

16. Да се звличатъ на лозарите недоборите отъ старите данъци и глоби.

17. Да се увеличи количеството беззакцизно вино за домашна консумация на 500 литри и 300 кг. джибри.

Г.

Да се помоли г-нъ Министра на Желѣзниците да нареди:

1. Да бѫдатъ гарантирани поне досегашните два конкуренчни пътища, презъ Югославия и Ромъния и да се построи фарибота при Русе.

2. Да се проучи въпроса за доставяне бързоходни хладилни шлепове за износъ на грозде по Дунава.

3. Да се уреди бръзъ сигуренъ и евтинъ превозъ във вътрешността на страната, за износъ на гроздето.

4. Да се намалятъ тарифите за превозъ на грозде и вино във вътрешността.

5. Делегатите лозари, при бѫдащите конгреси, да пътуватъ съ 75% намаление, вместо съ 30%, както е сега.

Д.

Да се помоли г-нъ Министра на правосъдието да нареди:

1. Да се осигури на лозарските семейства челяденъ имотъ въ размѣръ на 15 декара лозя.

Е.

Разглеждайки наредба-законъ за държавенъ надзоръ върху дружествата и сдруженията и легналите въ него законоположения, а именно, че съ тѣхъ се засъгатъ всички видове дружества и сдружения и тѣхните поддѣлания съ идеална или съ стопанска цель; че съ този законъ се посяга върху автономията на сѫщите и ограничава въ бѫдеще свободното организиране на гражданите въ дружества и сдружения; че на сѫществуващите се посяга върху тѣхната автономия и свободното развитие, следъ като веднажъ сѫ признати отъ сѫдебните и отъ административни власти въ страната, съгласно сѫществуващите закони за юридическите лица, кооперативъ, търговски и пр.; че съгласно закона за конституцията, гражданите въ страна сѫ свободни да се организиратъ въ организации, а съ разглеждания законъ се ограничава и спръва това право на гражданите и то отъ административните, а не отъ сѫдебните власти, съ което може да се злоупотрѣбява, затова конгресътъ

РЕШИ:

Да помоли Почитаемото Правителство, въ лицето на г-нъ Министъръ Председателя да отмѣни наредба-законъ за държавния надзоръ върху дружествата и сдруженията.

Отъ бюрото на конгреса.

Консервното производство въ българското земедълско стопанство.

Паралелно съ производството и пласмента на грозде, плодове и зеленчуци въ пръсно състояние, въ страната се създадоха вече условия за пласирането на тези производства въ консервирано състояние.

Така, производството на гроздов сокъ, мармеладъ, сушиени плодове, консервириани грозда, плодове, зеленчуци и пр. съ обектъ на стабилни стопански предприятия и тяхното развитие ежегодно крепне и се разраства.

Долната таблица дава представа какъ тези производства съ представени през 1937 година по области и общо за страната.

ОБЛАСТИ	Гроздов сокъ			Мармеладъ кгр.			Сушили	Консервирали	за производениетъ количества гроздов сокъ, мармеладъ, сушиени сливи и плодове, консервириани зеленчуци, плодове и др. въ страната през 1937 год.	ПЛОДОВИ ХРАНИ.	
	Бургаска	Врачанска	Ст.-Загорска	Пловдивска	Софийска	Цюменска					
	416817	56755	4720	17930	6	4	326615	3166	15	—	3
	748000	42850	3650	7300	164	7	308911	45022	19	2	7
	614731	52227	9930	20380	90	7	523700	2849	7	1	—
	706250	146770	67000	135150	4637	3228	1218080	25438	12	5	5
	101013	4880	77380	248210	317	519	521532	21255	34	1	21
	654893	13800	4800	14300	117	28	445000	59900	7	4	56
	560249	179350	32450	12400	27	151	562538	428687	13	8	4
Всичко въ страната:	3801863	499632	199900	455670	5356	3944	3906376	186321	107	21	96

ТАБЛИЦА

Положението на пазаря.

Въ чужбина.

Пазаря на вината за сега е спокоенъ. Това се дължи на периода, въ който се намираме, защото лозите съз изложени на опасност. Всъки желае предварително да предвиди реколтата и тогава да купува или да продава.

Германия. Съ положителност може да се потвърди, че лозите съз прекарали зимата много добре, ръзитбата се извърши на време, както и всички пролетни работи. Виното се радва на една добра цена. Германия е закупила 7,200,000 литри бъло вино от Австрия предназначено специално за производството на вермутъ, производство който се радва на едно цвѣтущо за момента развитие. Напоследъкъ въ Германия се прави специална пропаганда на австрийското вино и всъко желание да вкуси от него, така че за сега виното въ Австрия има добра цена.

Унгария. На пазаря е настѫпило пълно затишие. Само въ нѣкои райони покупатъ съз по съживени, но само за обикновените вина, а прочутитеrenomирани вина като Токайското почти не се закупува. Лозата съз прекарали добре зимата. Сезонътъ работи въ лозята съз вече привършени.

Ромъния. Пазаря на вината е много слабъ. Консумацията презъ настоящата година е по малка отъ 1937. Цената на вината е много низка. Движи се между 3 до 5 лв. за литьъръ.

Югославия. Въ стара Сърбия вината иматъ много твърди цени. Вината отъ директните сортове се сѫщо търсятъ за получаване на спиртъ и се заплащатъ 3—4 лв. литьъра. Въ Банатъ, както и въ другите винарски райони цената на вината се покачва. Запасите отъ червени вина съз на изчерпване.

Италия. Тукъ споредъ областите положението на пазаря е много различно. Въ всѣки случай, не се отбелезватъ голѣми продажби. И тука търсено на специалните вина като Марсала и др. е много слабо. Заделава се едно по живо търсене на розовите вина.

Франция. Търсено на вината е много оживено, особено следъ първите известия, когато на 11 и 12 априлъ е паднала слана и температурата въ южните области на Франция е паднала на 6 и 7 градуса подъ нулата. Повредите, особено въ низките мѣста се изчисляватъ на 90%. Много рѣдко има лози и то само по върховете, където лозите съз пострадали сравнително слабо. Въ департамента на Жирондъ повредите се изчисляватъ на 40—50%, само крайбрежието на морето е запазено отъ повреди. Още отъ сега се вижда че бѫдещата реколта ще бѫде значителна намалена. Много отъ продавачите съз се отказали да продаватъ своята вина.

Алжирия. Тука сланиятъ съз нанесли щети само въ известни райони, като този на Алже.

Положението у насъ.

Както отбелезахме въ последната книжка, цената на вината, която отиваше постоянно къмъ покачване отбелеза едно сравнително слабо спадане и това спадане ще се задържи доста дълго време, понеже консумацията на виното е намалѣла значително.

При всичко че падна снѣгъ и слана, понеже бѣше доста рано до сега отъ никдѣ не се оплакватъ отъ повреди, тъй като вегетацията на лозата не бѣше напреднала и температурата не бѣше по долу отъ —2 градуса. Повреди има само по кайсийтъ. Сливите изглежда ще дадатъ добра реколта. Цената на ракията спадна доста. За сега се движи между 55—50 ст. градуса на литьъръ.

И. Д.

Унгария — Нови винарски изби. Правителството е учредило въ страната редица обществени винарски изби, съ цель поддържането на цените на виното. Тъй като тия изби съже се указали отъ голъма полза, решено е било да се построят нови такива за още 100,000 хектолитра вина.

Италия — Благоприятен развой на търговията съ вино. Презъ 1937 год. Италия е изнесла вина на стойност 800,000,000 лв. Увеличението на италианския износъ на вина е: съ 30% по обемъ и съ 56% по стойност въ сравнение съ 1936 год.

Унгария — Премии за доброкачествени вина. Унгарското Министерство на земедѣлието е започнало преговори съ ржководните кржгове на организацията за търговия съ вино, съ цель закупуване на по-голъми количества доброкачествени вина. Правителството и до сега е поощрявало закупуването на такива вина чрезъ премии; сега се съобщава, че освенъ съ успехъ закупуването отъ страна на търговците на 100,000 хектолитра доброкачествени вина.

Франция — Винарските кооперации, кооперативни изби и сдружения за преработване на виното съ на брой 1025, отъ които винарски — 11, изби — 653 и за варене на спиртъ — 361.

ХРОНИКА

Йорданъ Поповъ

Председател конгреса на Българския лозарски съюзъ, Ст. Караджа № 7

Двореца София

Благодаря сърдечно вамъ и на лозарчъти членове на съюза ви за любезните поздрави и благопожелания които ми изпращате по случай конгреса ви

ЦАРЪТЪ

Двореца София
Негово Величество Царя на българите

Одесетия редовенъ конгресъ на Българския лозарски съюзъ единодушно ме натовари съ високата честь да поднеса на Ваше Величество нашия любимъ почетенъ председател и пръв лозар, сърдечните поздрави и искрени пожелания на организираното лозарство. Да живе Ваше Величество и Августейшото Царско семейство щастливо за дълги години за благото на стопанска България

Председател Лозарския конгресъ
Йорданъ Поповъ

Управителенъ съветъ на Български лозарски съюзъ, избранъ отъ XVIII-ия редовенъ лозарски конгресъ на 10 и 11 априлъ 1938 година въ София.

Председател: Проф. Н. Недѣлчевъ — София

Подпредседатели: { 1. Иванъ Джелеповъ — Бургасъ
2. Иванъ Георгиевъ — София

Секретарь: Иванъ Лѣвичаровъ — Винноградецъ, Пазарджишко
Редакторъ: Георги К. Червенковъ — Плѣвеъ

1. Иванъ Бързаковъ — София

2. Кръстю Наневъ — Стара Загора

3. Иванъ Мариновъ — Гродзенъ, Карнобатско

Членове: 4. Любенъ Даскаловъ — Павликени

5. Свещ. Михайловъ — Осмаръ, Преславско

6. Иончо Икономовъ — Орѣхово

7. Димитъръ Айазовъ — Перущица, Пловдивско

Контроленъ съветъ;

1. Иванъ Дуковъ — Сухиндолъ
2. Христо п. Цвѣтановъ — Поморие
3. Иванъ Варадиновъ — Брѣстовица, Пловдивско

Кооперативна лозарска централа. Годишното събрание на Кооперативната Централа на лозарите въ България се състоя. Взело се е решение да се засили дейността на Централата, като се приемат повече мѣроприятия въ услуга на лозарството и винарството. За целта сѫт гласувани и нуждните кредити.

Избрания новъ управителенъ съветъ се конституиралъ, както следва: Председатель и членъ-делегатъ — Ив. П. Бързаковъ, Подпредседатель — Иончо Икономовъ, Секретарь — Дончо Бъчваровъ и членове: Ив. Джелеповъ — Бургасъ; Кр. Наневъ — Ст. Загора; Мих. Иванчевъ — София; Рузи Панайотовъ — Търговище; Димитъръ Бъровъ — Свищовъ; Тодоръ Икономовъ — Ломъ; Ив. Машаловъ — Сухиндолъ; Алекси Серафимовъ — Ловечъ; Коста Панайотовъ — Варна; Стефанъ Вълнаровъ — Свищовъ; Тодоръ Алтьновъ — Сухиндолъ и Петъръ Н. Антоновъ — Варна, комуто се възлага и длъжността Директоръ на Централата.

Контролния съветъ се конституиралъ както следва: Председатель Никола Мѣнковъ; членове: Михаилъ Бабулковъ и Николай С. Тодоровъ.

Конгресното бюро на XVIII-я редовенъ "лозарски конгресъ, състоялъ се на 10 и 11 априлъ т. г. въ София.

Председатель на конгреса: Йорданъ Поповъ — Сливенъ

Подпредседатели: { 1. Иончо Икономовъ — Орѣхово
2. Кръстю Велчевъ — с. Калугерово Пазардж.}

Секретари: { 1. Стоилъ Машевъ — Пазарджикъ
2. Георги Дюлгеровъ — Пловдивъ

Ограничение засажданията на лозя въ Югославия. Министерството на земедѣлието въ западната ни съседка — Югославия е изготвило наредба за ограничение засажданията на лозя въ равнините. Това ограничение ще се проведе чрезъ облагане съ голѣми данъци лозята, засадени въ равнините. Тази наредба е щѣла да влѣзе въ сила още м. г. но поради слабата реколта на лозята и покачване цените на вината, не е бъль удобенъ психологически моментъ за това. Предполага се, обаче, че тази година ще влѣзе наредбата въ сила.

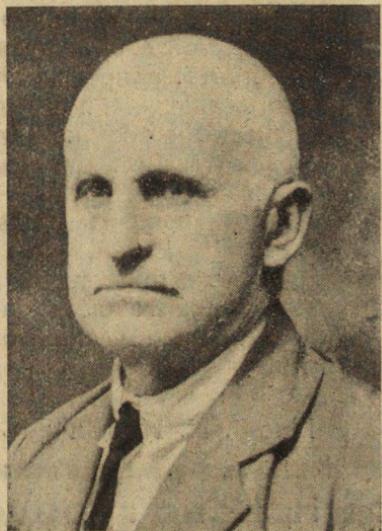
Унгария насърдчава износа на вина. Унгарското правителство е решило да даде премии на търговци купувачи на вино за износъ. Предвижда се да се премира т. г. закупуването на 10,000 хектолитри вино отъ най-renomираните винарски области, като сѫт определени и покупните цени отъ 35 до 50 пенъо (630 до 900 лв. за хектолитър). При закупуването на вината за износъ за качеството имъ ще се произнася специаленъ комитетъ отъ вещи лица.

Съобщава И. П. Б.

Синъ камъкъ — Доставениятъ отъ кооперативната централа на лозарите въ България синъ камъкъ е стоварекъ вече на всички наши черноморски и дунавски пристанища. При анализиранетъ, направени отъ Изпитателния земедѣлски институтъ въ София, на всяка партида по отдѣлно, намѣreno е, че синиятъ камъкъ е отъ най-доброто качество и по нищо не отстъпва на английския. Същиятъ се продава отъ Централата на най-износни цени. На лозарските и винарските организации специално намалени цени, направените поръчки съ изпълняватъ бързо и най-добросъвестно.

† Стефанъ Гудевъ

На 29 III т. г. въ София, почина още единъ отъ ратничите за създаване на новото българско лозарство. Съвременникъ на опустошението на старитѣ лозя отъ филоксера и переноспора, той, единъ отъ малцината тогава специалисти — лозари, е допринесъл твърде много за правилното организиране на възстановяването на лозята и популяризиране борбата срещу най-опасната болестъ по лозата — переноспората.

г. Стефанъ Гудевъ е роденъ презъ м. декемврий, 1868 г. въ с. Градецъ (Котленско). Следъ като завършилъ II кл. въ родното си село, той постъпилъ, презъ 1885 г., въ сръдното земедѣлско училище въ Садово, което завършилъ съ отличие презъ 1888 год. Директоръ на училището, презъ онова време е билъ Фетваджиевъ.

Още сѫщата година той е билъ назначенъ за инспекторъ по филоксерата въ гр. Видинъ. Прямъ началникъ му е билъ хърватина Иоанъ Беле, завършилъ училището въ Клостернайбургъ. Работата на г. Гудева се е състояла въ това да следи, съ помощта на десетина

стражари, да не се минава отъ филоксерните лозя въ не-филоксерните, за да не се пренесе заразата въ здравите лозя.

Образоването, което е ималъ, не го е задоволявало и той жадувалъ да отиде на западъ, кѫдето да получи по-добро образование. Сръдства, обаче, му липсвали. Влиятелни хора, които сѫ познавали способностите му, се застѫпили предъ Нейно Височество княгиня Клементина и му издействували стипендия за следване въ лозаро-овоощарското училище въ Клостернайбургъ (при Виена). Презъ 1890 год. той завършва курса на училището и се завръща на почивка въ родното си село Градецъ, кѫдето престоява три месеца. По-късно, той наново се завръща въ Австро-Унгария, за да специализира. За целъта той избира прочутото на времето училище въ Санъ Микеле, въ Южния Тиролъ, директоръ на което е билъ Махъ. Той постъпва на работа въ винарската лаборатория, завеждана отъ Портеле. Тамъ той е работилъ върху анализа на вината. Презъ 1891 год. той заминава за Гайзенхаймъ

(Германия), където е посещавалъ специални курсове за селски учители и свещеници, по овошарство.

Отъ Германия, той се завръща въ Грацъ, където е работилъ въ една частна винарска фирма.

Следъ завръщането си въ България, презъ 1891 год., той е билъ назначенъ учитель въ Садовското земедѣлско училище, като му е било възложено да завежда лозето и избата. По-нататъкъ, благодарение на способностите си, той е авансиралъ бѣрзо. Презъ 1894 год. е билъ назначенъ п. началникъ въ М-вото на земедѣлието, където е завеждалъ отдѣлите лозарство и овошарство. Презъ това критично за лозарството време, той е издавалъ инструкции за борба съ пероноспората, поощрявалъ е основаването на овощни и лозови разсадници, спомогналъ твърде много за правилното възобновяване на лозята. Презъ 1899 год., той е билъ назначенъ за главенъ инспекторъ по лозарството, а презъ 1905 год. е заселъ отговорния постъ началникъ на отдѣла по земедѣлието. Три години по-късно, по партизански съображения, той е билъ уволненъ и огорченъ, се е оттеглилъ отъ държавната служба.

Написалъ е брошуритѣ: „Американските лози“ и „Овошарската изложба въ гр. Кюстендилъ“.

До края на живота си, покойниятъ не е преставалъ да се интересува и да следи развитието на новото лозарство. Съ своя благъ характеръ, той бѣ обичанъ и почитанъ отъ всички, които сѫ имали по-близъкъ контактъ съ него.

Богъ да го прости!

Проф. Н. Недѣлчевъ

Плодохранилища за прѣсно грозде.

Лозаро овошарското стопанство на Илия Ганчевъ въ гр. В.-Търново, урежда и инсталира ПЛОДОХРАНИЛИЩА ЗА ПРѢСНО ГРОЗДЕ, за презъ цѣлата зима и пролѣтъта по сухъ и мокъръ начинъ. Желающитѣ да се снабдятъ съ такива, да се отнесатъ писмено до стопанството.

КНИЖНИНА.

Получи се въ редакцията списание „АГРАРНИ ПРОБЛЕМИ“, год. I, кн. 1. Издава се отъ група общественици-агродеятели, подъ редакторството на инж.-агрономъ Ив. Георгиевъ. Главната задача на списанието е да поставя обективно земедѣлско-стопанските въпроси на вниманието на нашата общественост и да посочва начини за тѣхното възможно най-правилно разрешение. Препоръчваме го на читателитѣ си.

Годишенъ абонаментъ 50 лева,

Адресъ: Списание „Аграрни проблеми“, ул. „Чепино“ 3 — София,